

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMERŪ DE DUMINECĂ 49)

„Gazeta” ieșe în săptămânul...

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 3 franci.

Se primumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la dd. colectorii.

Abonamentul pentru Brașov:
La administrație, piața mare, Târgul Inului Nr. 89 etajul I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu ducerea în casă: Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un exemplar 5 cr. v. s. sau 15 bani. Cătuș abonamentelor căsu și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.

Scrisorile nefrancaute nu se primesc. — Manuscrise nu se returnează.

INSERATE se primesc la Administrațiunea în Brașov și la următoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Duka, Zdenek Schalk, Rudolf Mosa, A. Oppel, Nachfolger; Anton Oppel, J. Domberg, în Budapesta: A. V. Goldberger, Beckstein Bernat; în București: Agence Haas, Succursale de Roumanie; în Hamburg: Karoly & Liebmann.

Prețurile inserțiilor: o serie armonioasă pe o colonă 6 cr. și 80 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarife și învoială.

Reclame pe pagina a 5-a o serie 10 cr. sau 80 bani.

Nr. 266.—Anul LVI.

Brașov, Duminică, (16) Decembrie

1894.

Mișcarea în urma sancționării.

Brașov, 3 Decembrie v.

Am văzut în numărul trecut de Duminică cât de mare este fierberea în mijlocul preoției catolice din Ungaria; că ea în îndurările ei din decanate s'a legat cu votul s'erbătorească, că cu totă legea pentru căsătorie civilă ce-i oprește, preoții catolici, vor face cununile ca și până acuma, că nu vor plăti pedepsa de 1000 corone, cu care-i amenință legea, ci vor merge mai bine în închisore cu decile și sutele.

Abia s'a făcut cunoscut, că proiectele de lege privitoare la căsătoria civilă, matriculele de stat și religionea copiilor au fost sancționate de Majestatea Sa și pe când încă cei din tabăra guvernului aranjază în Pesta conducte cu torțe și luminații pentru preamărirea acestei învingeri a „liberalismului” unghuresc, cum o numesc ei, s'a aprins în țară războiul contra politicii bisericești a guvernului.

Catolicii unghuri și-au făcut programul de luptă încă dela congresele lor din Pojun și Alba-regală. Magnații conservatori vor merge până în mână cu clerul catolic, care așteaptă numai lozinca dela mai narii săi. Primatele a și conchiănat pe episcopi la o conferință, unde se va decide despre acțiunea viitoare și unde negreșit se vor lua hotărâriri și cu privire la organizarea partidei catolice unghuresce, care mâine poimâne poate să fiă așa de mare, încât să le facă multă necasă celorlora dela putere.

O dovadă despre aceea, că mișcarea între catolicii din Ungaria crește pe zi ce merge și că ea tinde la înființarea unei puternice partide catolice, pe baza programului de acțiune dela Alba-regală, este și faptul, că pretutinden prin orașele Ungariei, pe unde până acuma nu se sciea decât de cluburi guvernamentale și opoziționale kossuthiste

ori apponyiste, se alcătuesc acum reuniuni și cluburi catolice, cu mămărea de-a lupta în potriiva povoiului politicii liberale. A spus o grozăvie Ferdinand Zichy la Alba-regală, că catolicii vor să formeze o partidă, care să aibă un cuvânt însemnat și în dietă și de care în toate să fiă siliți cei dela putere a ține sémă. Urmărea cea dintâiu a războiului, ce se încinge acuma în contra politicii bisericești a stăpânirii, va fi dără o pierdere pentru maghiarism, căci interesele naționale maghiare vor trebui să rămână mai mult ori mai puțin îndărătul intereselor confesionale.

Un semn cât de mare e ađi agitațiunea în sinul catolicilor unghuri, este și furia și patima cea mare, cu care foia clericală catolică „Magyar Allam” atacă din pricina sancționării legii pentru căsătoria civilă chiar și persoana Monarhului, cerându „să ștergă aceste blăstămate legi” pentru cari va trebui să dea sémă înaintea lui Dumnezeu ș. a.

De altă parte chibzuitul conte Ferdinand Zichy scrie în altă organă catolică, „Fejermegyei Napló”: „Ne vom ști face datoria. Trebuie să cerem revizuirea reformelor bisericești. Trebuie să folosim toate mijlocele confesionale, ca să apărăm ceea ce este al nostru, ceea ce nici regii nu ne pot lua: credința și libertatea conștiinței!”

Alături cu mișcarea magnaților conservatori și a clerului catolic merge mișcarea naționalităților, care, la rândul ei, face asemenea multă bătaia de capu celorlora dela putere, deși pentru moment s'ar părea, că ea nu este așa de mult amenințată pentru ei ca mișcarea catolică.

Amărăciunea în sinul naționaliștilor nemaghiare, se putea prevedea cu siguranță, va trebui să le aducă odată acolo ca să vadă, că singura scăpare pentru ele este, ca să-și

unească puterile în lupta comună contra opritorilor comuni. Și pe calea asta sunt cu putere împinse noștri, care vor să...

mare cutzare și necutare în drepturile cele mai sfinte ale popórelor nemaghiare și au ajuns ca să nu mai respecte nici lege, nici dreptate, nici bună cuviință.

Și mișcarea nu se va opri aici. Mai sunt și miseriile agrare și sociale, cari de sigur nu contribuie a câștiga amici stăpânirii unghuresce, căreia numai gratula nu i se poate pentru învingerea, ce, dicese, a dobândit-o.

Crisa. Manifestațiunile de bucurie cu cari a jubilat capitala jidano-maghiară Budapesta sancționarea reformelor bisericești, par a se schimba de-odată pentru guvernul Wekerle în doliu. Foile unghuresce cântă pe toate tonurile, că prin sancționare nu s'a delaturat cătuș de puțin crisa ministerială. „Magyarország”, ce l'am primită astă-seră, aduce scirea, că guvernul a declarat, că va sista lucrările meritice ale parlamentului deja în 18 Decembrie st. n., adică Marți. Se susține scirea, că sistarea aceste are de scop a da timp guvernului, ca încă înainte de sărbătorile Crăciunului, să se gândească asupra poziției sale. Se crede, că Wekerle va recomanda monarhului pe br. Desideriu Bánffy, ca viitor ministru președinte. Foia vieneză „Neue Freie Presse” aduce scirea, că nu este adevărată asigurarea unor foi guvernamentale unghuresce, că monarhul ar voi să meargă în 20 l. c. la Budapesta. Din potriivă Wekerle va merge la Viena, ca să raporteze monarhului asupra situațiunii. Așa dără, dicese numita foia, până în 19 l. c. nu poate fi vorba de dimisia guvernului. — Că ce va raporta Wekerle Coronei nu putem ști.

Putem însă prevedea, că el, dacă mai are puținică trecere la Curte, își va pune toate silințele să-și asigure încă pe câțva timp poziția, ca să nu apară, că sancționarea dată de monarh, este un fel de împlinire a dorinței unui osândit la moarte. Puțin îi va folosi însă și acesta — We-

kerle trebuie să cadă, grația violenței luate de gol, cu care a amestit și pe cei de sus și pe cei de jos.

din Sibiu.

Nu s'au mulțumit stăpânii țării cu atâta, că gendarmii lor scot pe Românele noastre dela sate din horă și le iau cu forța brânele tricolore, cu cari sunt încinse, ci cu ocaziunea reintorcerei condamnaților în procesul Memorandului la Sibiu, i-au pus în mișcare și contra domnișórelor de acolo. Gendarmii le-au provocat, să-și ia de pe piept cocardele tricolore, ce le purtau, și domnișórele nevrându să le facă această plăcere, — căci se simțeau în drept și că n'au făcut nici o necuviință seu vre-un lucru neiertat — ei au făcut arătare în contra lor.

În urma acesteia cinci domnișóre au fost citate Miercuri în 12 l. c. înaintea judecătóriei de cercu din Sibiu. Citațiunea li-s'a făcut pentru „turburarea liniștei publice” și au fost amenințate în ea, că dacă nu se vor înfățișa, vor fi duse cu gendarmii înaintea judecătóriei. Mai în urmă însă s'a schimbat acușațiunea și au fost învinuite domnișórele, că ar fi săvârșit o „transgresiune contra statului” prin aceea, că s'au dus la gara din Sibiu și au întemipinat acolo pe condamnații dela Clușiu, purtându cocardă tricoloră națională pe piept.

Domnișórele acuzate sunt toate din Sibiu, și adică: Eugenia Simonescu, Leontina Simonescu, Elena Cuntănu, Letiția Roșca și Alexandrina Cuntănu. Cele dintâiu patru s'au înfățișat înaintea judecătóriei împreună cu apărătorul lor, d-lu avocat Dr. Amos Frăncu. Domnișóra Alexandrina Cuntănu nu s'a putut înfățișa, din cauză de bolă, ăr afară de numitele domnișóre a mai fost acuzat și învățătorul din Tâlmăcel, Teodor Necșa, pentru-că a purtat și el cocardă tricoloră.

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

Emanciparea Țiganilor.

De G. Sionu. (Urmare.)

XXI.

Indată după această scenă, Maria, înainte de a pleca la via, veni și-mi spuse cele petrecute la casa vechei sale stăpâne; odată mă preveni, că fiul său are să se mă vedă, rugându-mă să-l primesc cu bună-voință.

A treia său a patra și — bine nu ținu minte — mi-se prezentă Dincă. Era un băiat frumos, înalt, bine făcut, oches, cu trăsuri fine, cu mustăți mici negre, cu bărbuța încă neatinsă de briciu, cu costum curat și bine croit, cu mamiere nobile și respectuoase. Elu voi să-mi struce mână; refușai a i-o da, și cu mare greutate îl înduplecai să ședă.

Tinerul, care acuma avea 23 de ani, se afla încă sub farmecul suvenirilor sale din Paris. Elu nu cunoștea Parisul nu-

mai ca simplul turist, dăr își da sémă de progresul ce făcea civilizațiunea omenirii în acest mare focular de inteligență și de cultură; căci era în curentul diaristice și a mișcării intelectuale. Avusese cunoștință cu mai mulți din Români ce studiau la Paris și adesea se introducea în școle, unde asculta cursurile de istorie, de filosofie, de economie politică, și altele. Veteranul dintre elevi Vărnăv, fondatorul bibliotecii și Capelei române din Paris — pe care mai târziu Bucurescenii îl cunoscuseră sub numele de Popa Vărnăv — fusese, mai ales, omul pe care-l aprea cu deosebire, pentru ideile lui sincere liberale și patriotice și pentru sufletul lui devotat la ori-ce faptă bună și frumoasă. De aceea își vorbea despre elu cu mare entuziasm. Imi spunea, că acesta îl îndemna să nu se mai întorcă în Țară, la robia boierescă, ci să rămână acolo, ca să se bucure de viața libertății, și să-și cultive mintea și spiritul; și că, ca mijloc de existență, îi oferia un post modest de custode la Bibliotecă și la Capelă.

„Găsescu, că bine te consolai. De ră-

măneai acolo, Cocóna nu te-ar fi putut reclama, și rămăneai liber. De ce n'ai ascultat pe Vărnăv?”

— „Aș fi făcut-o, căci simțu și știu ce este dulceta libertății. Dăr mai întâi nu m'am îndurat să las pe Cucóna asta, care a fost atât de bună pentru mine, — care din copilăria mi s'a arătat, ca o providență, dându-mi și principii de educațiune și mijlocul de a-mi face o profesiune; căci, vă mărturisesc, acuma meseria de bucătaru imi place. În cele din urmă, dorul de a vedea pe mama mea...”

— „Bravo! bravo, băete! asemenea sentimente te onorează. Cătu despre libertate, care acuma poate să fi dorul inimii tale, să nu conțenesci de a spera, că vei av-o. Spiritul secolului are să o aducă. Apoi acuma și la noi, ca și la Paris, este o generațiune întregă, care lucră pentru dobândirea, nu numai a libertății Țiganilor, dăr și a tuturor libertăților, de cari se bucură popórele civilizate.”

— „Știu; dăr cu atâta mă simțu mai nenorocit, căci, în condițiunea mea de

rob, nu pot lua parte activă în pleiada domniei-vóstre de regenerare. Rogu pe Dumnezeu însă să vă ajute, ca să isbutiți!”

Apoi uitându-se la orologiul său:
„Mă ertați... e ora... datoria meseriei mă chiamă. Dați-mi voiă, domnul meu, să mai viu; căci voi ave nevoie să vă ceru și sfaturu, de cari am mare trebuință.”

XXII.

Pe timpul acela Moldova era frământată de frigiditate progresului. Domnia țării, dată, după convențiunea dela Baltaliman, pe șapte ani, bunului patriot Grigori Ghica, se bucura de o liniște aparentă. Ori-cătu de blând era guvernul acestui domn, totuși era un regim oligarhic, care nu mulțamia totă lumea: abuzurile, escesele de putere, neorânduile, nedreptățile nu se puteau ușor înfrana; căci cei mari căutau tot-deuna să trăiască în sarcina celorlora mici, voindu să-și aibă tot-deuna sub picioare. Câte-va familii privilegiate, îngâmfate de prejudețele aristocratice, tindeau să se țină tot-deuna în capul bucatelor; să ocupe toate posturile și

Judele Greisz (subjude de cercu în Sibiu) începe interogatoriul cu domnișora Eugenia Simonescu, care, ca și sotele ei, răspunde cu multă curagiu și cu multă rezoluțiune.

Domnișorele toate recunosc, că au întâmpinat pe Dr. Rațiu și soții la gară, ca să-și arate iubirea față cu ei și cauza națiunii, și că au purtat cocarda tricoloră românească, ca semn de această iubire. Colorile naționale nu sunt oprite, căci nu sunt streine, și fiă-care națiune are dreptul a-le purta. Adevărat, că gendarmii le-au provocat să ia jos cocarda, der la acesta domnișorele nu s'au supus, fiind că gendarmii nu erau în drept. Protestează însă, că în colorile naționale și în purtarea cocardei au avut dreptul Necșa.

După interogatoriu judele a dat cuvântul apărătorului Dr. Frâncu, a căruia vorbire de apărare este următoarea:

On. judecătorii de cercu!

Înainte de toate protestez contra încredințării acelei procedurii, că acuzatele nu numai au fost citate sub nume de figurate, ci sub adresa altei acuze decum este aceea, pentru care decurge pertractarea. Conturbarea liniștii publice și transgresiunea contra statului sunt două calificative specifice, care se deosebesc unele de altele și care sunt fapte punibile, ce cad sub sancțiune deosebită. Și astfel comunicarea acuzei, ce se abate dela realitate, este identică cu nulificarea apărării.

Apărătorul își ridică și mai energic glasul său de protestare contra acelei dispozițiuni, că damele, în mod ilegal, au fost citate sub pedepșa escortării, căci paragraful 70 al legii despre transgresiuni nici nu cere prezența personală în astfel de procedură, ci permite, ca inculpatul să se reprezente prin persoană autorizată. Dacă cu toate acestea s'a întâmplat amenințarea cu forța, acesta este simplaminte vătămarea libertății personale și ca atare aduce cu sine nulificarea întregii procedurii. Din cauza acesta nici nu se poate introduce în contra noastră procedura fiind-că în contra formelor legale nu poate exista nici acuză, nici pedepșă.

Însă susținerea acuzei nu se poate închipui nici chiar din cauze meritorii. Acusa vorbește despre transgresiune contra statului. Statul însă numai până atunci corespunde ideii sale, până când întrupează în instituțiile lui ideea libertății. Cu ideea acesta stă în corelațiune nedespărțită conceptul naționalității, și astfel conștiința națională atât în interiorul cât și în manifestările ei externe pretinde respectare o' putere așa de elementară, ca însăși libertatea.

Căci, după cum a spus Mancini, emirul lui Kossuth, dreptul la naționalitate nu este alta, decât libertatea personală; aceea, care atacă naționalitatea, sugrumă libertatea și ei în mod logic trebuie să nege libertatea omului în toate raporturile vieții publice și private.

Astfel dă valoarea acelei acuze, care ar voi să aplice sancțiunea pedepșii asupra unei expresiuni mărețe a conștiinței naționale: adevărat asupra purtării colorilor naționale, ar veni în contradicție cu cuprinsul etic al statului, și de sigur, că prigonirea purtării colorilor, care este o manifestare esternală a simțimentelor de naționalitate, ar fi identică cu sguduirea dreptului de ordine social.

Statul, în înțelesul acesta, fiind pentru libertate, și cuprindându-se în această libertate, statul nu le poate sufoa, fiind-că nu poate nimici condițiunile principale ale existenței lui: *egala îndreptățire a naționalității*; cu atât mai puțin un stat ca al nostru, în care principiul egalității îndreptățirii este garantat și în legea constituțională.

După-ace însă statul nostru recunoște categoric îndreptățirea acestui principiu, a sentimentului național și consistenței naționale; având în vedere, că naționalitatea română formeză o parte integrantă a acestui stat, expresiunea sentimentului național român în propriile lui colorii naționale cu atât mai puțin vătămă statul și cu atât mai puțin poate fi vorba de faptă punibilă, cu cât pe stat nu-l poate vătămă manifestarea necesară a propriilor lui principii.

Din motivul acesta nu poate exista acuză contra damelor române, care într'un moment istoric, pentru a-și manifesta sentimentul național și solidaritatea, și-au pus pe piept cocarde tricolore române. Cu atât mai puțin poate subsista acuză, cu cât de-o parte nu numai că legi inarticulate nu opresc și nu pot sugruma ceea ce trăiește în adâncul inimilor și pentru a cărei expresiune servește tricolorul național român; der cu atât mai puțin se poate opri asta în această parte a țării, cu cât în inimă se manifestă continuitatea dreptului, ceea ce nu este ultima garanție a existenței statului.

Că aici nu obvină dispozițiunile de oprire inarticulate, ne poate da o dovadă § 36 din legea penală, care nu face obiect de urmărire penală, decât folosirea acelor colorii, care servesc la manifestarea tendințelor contrare statului și pe lângă acesta sunt oprite prin ordin ministerial. Cumă premisele aceste nu obvină, este mărturie clasică însăși domnul acuzator public, care tocmai în această afacere a declarat, în propunerea de sub Nr. 1656/94 referitoare la sistarea procedurii, că *nu cunoșce o astfel de ordinațiune, care ar opri purtarea colorilor naționale române*. Pe cât de corectă este această de-

clară. pe atât mă surprinde, că declarația acesta nu este acomodată pentru procedura penală, transpunându într'ăgă afacerea poliției, și totuși d-lu acuzator public a provocat pe acest tribunal regesc să pertractarea, în mânia punctului său de vedere declarat prealabil. Nu știu pe ce s'ar putea baza acuză între astfel de împrejurări, fiind-că nici nu se face provocare în acuză la ordinul ministrului de interne Nr. 6693 din 1885, care opresce folosirea colorilor streine; și chiar dacă s'ar fi întâmplat, ea în genere nu poate servi de basă la stabilirea acuzei. În contra acesta protestez principiul continuității de drept, accentuat de mine. Din punctul acesta de vedere doresc a se constata, că *colorile naționale române nu sunt streine în țera acesta, căci Românul sunt streine în propria lui patrie*; der nu sunt streine nici colorile lui și colorile seculare vechi ale Ardealului nu se pot considera de streine. Drept dovadă pentru acesta mă provocă disertațiunea pe care a ținut-o Rethy Lajos în Aprilie 1884 în adunarea generală a societății epigrafice maghiare și pe care din punct de vedere al convingerilor sale politice și d-lu jude îl va primi ca om destul de specialitate. Rethy a dovedit, în mod istoric, că colorile naționale române sunt colorile principatului Transilvaniei și de atari le-a primit și poporul român; că dela începutul vechii acestuia poporul român în continuu folosesc aceste colorii. Rethy își încheie disertațiunea sa cu cuvintele: *Românii ardeleni și-au însușit la începutul vechii colorii Ardealului*. În 1848 tabăra lui Iancu a fluturat în Munții Ardealului colorii Ardealului, care colorii au fost uitate, și astfel au devenit colorii naționale române. Nimeni n'a gândit în România, că Dorobanții au cucerit forturile Griviței sub colorii lui Bethlen și Rákoczy.

Aserțiunea din urmă este evidentă falsă, căci colorii României, în actuala lor formă, au fost primite numai dela unire, în 1859, când din colorii albastru și galben ale Munteniei și albastru și roșu ale Moldaviei s'a făcut tricolorul de azi al României *albastru galben-roșu*. Pe când colorii Ardealului, în ordine inversă, sunt *roșu-galben-vântu*.

Din toate aceste ceru așa-dă a se constata, că colorii purtate de acuzate sunt roșu-galben-vântu, că nu se pot considera de streine, și că nu pot căde sub represiune. Cu atât mai virtos nu pot căde, cu cât de sute de ani până în timpurile mai nouă poporul român din patrie a folosit neconturbat colorii ardelenesci, devenite colorii naționale proprii.

Drept exemplu apărătorul se invocă la aceea, că în 1876, când Majestatea Sa s'a îndurat a distinge ținutul acesta prin prea înalta sa prezență, l'a salutat un banderiu, ce purta tricolor român și întregul oraș a fost decorat, în lung

și larg, cu stindarde de această coloare. Apărătorul mai face provocare și la aceea, că însuși ministrul August Trefort în călătoria sa prin Ardeal a fost însoțit de călăreți, ce purtau steg tricolor român. Exemplul acesta îl aduce numai pentru că Trefort nu poate fi acuzat nici de gelosie, că față de manifestațiunile vieții naționale române s'ar fi purtat cu oarecare bunăvoință deosebită. Totuși el n'a ridicat nici o excepțiune contra tricolorului român.

Mai spune apărătorul, că Escelența Sa Metropolitul Miron Romanul cu ocaziuni sărbătorești a arborat și arborază și azi tricolorul național român, și d-lu jude de cercu are cunoștință despre acesta, der nici odată n'a făcut nici o excepțiune.

Când dă dispozițiuni afară din lege și când viața de toate zilele dovedesc, că colorii acestea se pot folosi neconturbat, mai doresc a accentua, că după ce rezidența-capitală Budapesta și comitatul Albei inferioare, der mai ales „*Kulturgylet*“ ul unguresc ardelenesc, drept însemne, tricolorul național român, colorii acestea nu sunt și nu pot să fie oprite; o astfel de dispozițiune nici nu poate fi dreaptă, căci alt-fel ar fi vătămarea egalității îndreptățirii naționale, precum și principiul: *quod unius justum, altero aequum*. Dacă concetățenilor noștri Sași li-se permite folosirea bicolorului lor național, ar însemna, că se atacă egalitatea de drept, decât compatrioții lor de naționalitate română ar fi despoiați de libertatea de a purta tricolorul lor național. Acesta însă nu s'a enunțat și nu se poate enunța nici odată, fiind-că § 5 din art. de lege VII ex 1848 încă s'a adus pe baza respectării tuturor libertăților Ardealului, care garantează susținerea egalității de drept și în acesta se cuprinde și respectarea și susținerea colorilor Ardealului.

Din toate acestea se poate convinge domnul jude, că tricolorul național român nu e nici străin, nici nu însemnă tendință contra statului. Colorii acestea au fost tot-dăuna în tabăra onorei și a datoriei, și stăgurile cu aceste colorii au umbat victoriose pe câmpurile de luptă ale Europei pentru patrie și dinastie. Într'ăgă istoria poporului român mărturisesc, că *nici odată nu s'au putut vedea aceste colorii în luptă contra integrității și constituției acestei patrii*. Onod, Dobrișin și Vilagoș nu sunt lozinca istoriei lui și colorii poporului român au fost și vor rămâne tot-dăuna expresiunea fidelității lui față de dinastie și constituție, er ca atari nici nu se pot opri și nici nu sunt streine.

Aceia, care susțin, că colorii poporului român sunt streine în patria lui s'au pus în serviciul utopiei unificării de rasă, care și-au pus de țintă nivelarea a or-ice sentiment de naționalitate—dă se poate — și sugrumarea lui cu forța, decât

funcțiunile însemnate ale statului, nu în puterea capacității său a instrucțiunii, ci în puterea născerei. Sub domnia despotică de 14 ani a lui Mihai Sturza, primul domn regulamentar, care în cele mai mici acte se conducea după dictatura Consulului protector al Rusiei, asemenea ideii prinseseră rădăcină adâncă în Țară. Era o lume întregă, majoritatea boierimei, care credea că acesta este regimul potrivit pentru Țară această barbară; că boierul trebuia să domnesc peste tot, — că țeranul singur trebuie să fie supus tot-dăuna la imparate, la beilicuri și la clacă, — că Țiganul trebuia să trăească sub biciul boierului, — că, fără a fi boier de viță mare, se nu potă fi nimeni ministru, judecător de Curte, prefect, sau director de ministere, — că numai funcțiunile de tot subalterne se se potă da la boierii mici sau la omenii, care se ridică din straturile inferioare. Cât despre ideea de naționalitate, aceasta era o utopie de minți stricate, condamnată, ca și aliențiunea. De aceea pe acei ce cutezau a se ridica, sau măcar a enunța prin alegorie ideea, guver-

nul îi esila nejudicați pe la mănăstirile cele mai depărtate și mai sălbatice, spre a le ceti moliftele sântului Vasile.

Der în mijlocul acestei societăți ruginate, se formase o nouă generațiune, care reprezenta oarecum reversul medaliei. Acesta se compunea mai întâi de prima serie de tineri eșii din școlile naționale, care deși nu aveau pute cunoștințe solide și studii sistematice, der prin lectura cărților în limbe moderne, care începuseră a se răspândi în Țară, căpătaseră cunoștințe enciclopedice destule, spre a înțelege spiritul secolului. Acestă junime se mai adăpa de idei liberale și progresiste din câte-va cursuri libere, ce cu mare greu se permisese lui Ion Ghica, M. Cogălniceanu, N. Docan și alții, ca să țină în sala Academiei. Mai venia apoi junimea claselor privilegiate, care își făcuse studiile în Franța și în Germania, și care ambiționa să lucreze spre a spăla Țară de rugina barbariei și a introduce reformele civilizațiunii occidentale. Spirite distinse, secundate și de pozițiunea lor socială, începură, cu pene măiestrite, a scrie și a predica, chiar

sub forțele censurei de stat, ideii regenerătoare. Poesia înălța sufletele și inimele la aspirațiuni frumoase; satira biciuia prejudețele absurde și abuzurile; istoria deștepta sentimentele naționale; comedia rușina partea ridicolă a societății; știința ridică vîlul de pe mintea întunecată de ignoranță; literatura forma gustul lecturii, precursor al luminei și al regenerării naționale.

Spre asemenea direcțiune lupta, cugeța, luca în înțelegere tacită și simultanee generațiune născută și rădăcată între anii 1820 și 1840. Lupta ei a fost lungă și grea până se ajungă a pondera generațiunea ruginită a trecutului; mai lungă și mai grea, până se ajungă a prepondera în Țară. Incetul cu incetul, ea ajunsesse a atrage între proseliții săi pe bunul Grigori Vodă Ghica. Acest domn, puțin dispus a considera consulatul rusesc ca oracol, încep a împărtași ideile tinerimei și chiar a-le îmbrățișa; încep a da funcțiunile după merite, er nu după rangul său legăturile de familie. El pentru prima oară pune la posturi înalte tineri,

care nu aveau ranguri, și încă dintr'aceia, care treceau de revoluționari. El era pentru realizarea tuturor dorințelor și aspirațiunilor partidei progresiste, der nu avea curagiul a-le decreta, fiind-că era numit domn pe un timp determinat de șapte ani, și nu se credea destul de tare spre a înfrunta complicațiunile esteriore ce s'ar fi provocat prin ceva aventuri pripite. El doria din suflet să facă improprietărea Țeranilor și emanciparea Țiganilor, der nu cuteza să-și ridice focul pe cap și rezistența numărărilor sale rude și a numărărilor boierimii, care ținea la prerogativele și privilegiile trecutului. De aceea, suspinând tot-dăuna, dicea, că asemenea reforme numai un domn străin putea să le facă.

Sperăm, că lectorul va erta această digresiune, căci în curând va vedea, că era necesară pentru concludiunea subiectului.

XXIII.

Nu târziu junele bucătar mai veni pe la mine. Trist și melancolic, el îmi comunică situațiunea aventurii sale am-

trebuie. Inse într-o țară liberă, judecătorul independent nu poate să se facă purtătorul trenei unei ast-felū de utopii, care nimicesc sentimentul de drept; de aceea nu va pute primi de basă spiritul, ce se manifestă în raportul gendarmeriei, care din sanctuarul familiei a tirat pe banca acusatilor pe nise dame tinere, numai pentru-că și-au manifestat sentimentul lor național românesc prin purtarea de cocarde.

Inzadară a strigat Széchéy acestui spirit: „Să nu-i forțăm cu foc și fier, ci să-i primim între marginile constituției, ca și ei să ne primescă pe noi!“ Spiritul acesta însă nu va învinge în sanctuarul dreptății, de-orece nime nu poate uita, că în colorile acele, pe care le-au purtat acusatilor, se exprimă amintirea trecutului, pretensiunea prezentului, plângerea durerii, rugăciunea speranței, încrederea într-un viitor mai bun. O lume de sentimente este acesta, pe care judecătorul n-o poate prigoni, puterea n-o poate opri, căci n'are putere asupra colorilor.

Din toate acestea se poate convinge judecătorul, că fapta prevădută în § 36 alu legi penale lipsese de desăvârșire aici, der lipsese și fapta subiectivă, fiind că scopul n'a fost altul, decât aș dovedi sentimentele lor naționale.

Nu ceru grația, ci sentință dreptă!

Acastă vorbire a apărătorului, ținută cu adencă pētrundere și cunoștință de cauză, a fost primită de public cu însufletire și a fost sgomotosă aplaudată. Judele însuși vedându-se ast-felū strimtorat prin argumentele puternice ale d-lui Dr. Francu, a amănat din oficiu pertractarea, sub cuvânt, că trebuie să asculte și pe ceilalți acusați, în adevăr însă el a voit să câștige numai timp, căci era zăpăcit și nu mai sciea, ce judecată să aducă.

Bravele domnișore, când au părăsit judecătoria, au fost întâmpinate de un mare public, în frunte cu tinerimea română din Sibiu, care le-a oferit buchete în semn de recunoștință pentru curajul și iubirea de neam, ce au dovedit-o.

Cestiunea română în camera din Bucuresci.

În ședința dela 18 Noemvre v. s'a început în camera română din Bucuresci desbateră asupra răspunsului la Mesagiul de tron. Celu dintăiu a luat cuvântul deputatul C. I. Stoicescu (liberal), care vorbind între altele și despre politica esternă a guvernului român, a dis referitor la cestiunea națională română următoarele:

„Viu acum la partea Mesagiului relativă la politica esternă. Eu nu împărtășesc părerea d-lui raportor, care dice,

că politica noastră esternă este bine chibzuită și leală. Nu o împărtășesc, pentru-că, între altele, în cestiunea națională spre pildă, guvernul nostru vede lucrurile tot așa cum le vedu cei din Budapesta, care pe nedrept vedu în mișcarea noastră o irredentă. Guvernul maghiar face multe și mari sacrificii, ca să atragă simpatiile Europei în favoarea Ungurilor, guvernul nostru trimite emisari în străinătate, ca să le facă servicii“.

Luându cuvântul primarul capitalei Bucuresci, d-lu N. Filipescu (conservator), dice referitor la cestiunea națională:

„Punctul de căpeteniă din discursul d-lui Stoicescu, a fost cestiunea națională. În această cestiune observu, că liberalii au proclamat într-un timp pe Ruși, ca dușmani ai țării, er pe Unguri de prietini; apoi vice-versa, pe Unguri ca dușmani și pe Ruși ca prietini, și în fine într-un timp și pe unii și pe alții.

„Cu această politică noi am fi vecinic izolati. Guvernul de aci nu face așa, guvernul respectă toate libertățile, fără depășire, și aplică toate restricțiunile prescise în legi, fără cruțare.

„D-lu Sturdza propunea odinioară intervențiunea; când a vedut, că propunerea îi este imposibilă, s'a mulțămît să ceară guvernului rolul de samsar cinstit. Der samsaricul presupune un mandat, și D-Vostre vi s'a detrasu mandatul, pentru-că Românii de peste munți nu vor să audă de concesiunile, pe care e dispus d-lu Sturdza să le facă, cum e renunțarea la autonomia Transilvaniei, și altele.

„Liberalii au mersu cu sistemul lor de a ne bănuși, până să ne acuse, că ui-amu formatu un partid în Transilvania, când în realitate, persoanele din acestu partid sunt tocmai cei, care aprobă mai mult concesiunile d-lui Sturdza. Noi n'avem în Transilvania nici partid, nici partizan; toți ne sunt deopotrivă simpatici.

„Să părăsim, domnilor, în cestiunea națională fraselē sentimentale și demonstrațiunile, și să căutăm soluțiunea practică. Eu nu ceru guvernului nici o satisfacțiune, pentru-că amu încredere întrinsul. Nu ceru nici vre-o soluțiune imediată, ci ceru ca să fim gata în totu momentul în această cestiune. Cestiunea națională este dintre acelea, la care trebuie să cugetăm totu-déuna, der despre care nu trebuie să vorbim niciodată“ (Aplause).

Oprirea adunărilor slovace.

„Narodnie Noviny“ dela 11 Dec. a. c. reamintindu dicala „dela capu se impute pesce“ dice, că după ce în anii ultimi guvernul ungurescu a pierdut totu respectul față de legi, organele lui inferioare dovedescu poporului, că știu să calce legile și dreptatea cu mai mare necruțare ca inșiși stăpânii lor. Unu raport, ce l'amu primitu din Modra — dice numitul diaru — ne spune, că adunarea de popor

națională slovacă conchiămată acolo pe ziua de 8 Decemvre a. c. a fost oprită de primarul de acolo, Pavel Boruta, prin următorul ferman:

„3023/94. Avându în vedere, că discuțiunea asupra cestiunei naționale și a legi art. 44 din anul 1868 (legea de naționalitate) ar pute ușor să degereze în pregătiri de turburări anti-naționale, și că discușiunea asupra sufragiului universal (a dreptului de alegere pentru toți) ar pute forte ușor să urmărescă o propagandă de idei socialiste, din cauza acesta se opresce și nu se incuviințeză ținerea adunării naționale dela 8 Decemvre. — Pavel Boruta m. p.“

Așadără, dice „Narodnie Noviny“, unu simplu primar din Modra si-a permis a călca în picior dreptul național fundamental, pentru-că i-a plăcutu așa, fără de-a ave nici cel mai micu drept. Autoritatea n'are decât să ia cunoștință despre ținerea adunării și să eserciteze controlul, der nu să critice înainte, ce s'ar pute întâmpla la adunare.

Cu chipul acesta, ce și l'a permis primarul din Modra, să desființeză cu totul dreptul constituțional. Când socialistii au ținut adunarea lor, s'a respectat legea și și la Alba regală, la congresul otolicu, așa și la Pojonu, Topolțanu, Belegradu etc., unde s'a protestat contra cestiunii civile. Cum vine der primarul din Modra să oprască ceva, la ce n'are nici un drept? Este o brutalitate a acestui filistru, când vré să ne oprască, să vorbim despre cestiunea națională, despre care vorbesce aci totu lumea, toate dietele, toate diarele, toți deputații, totu țera.

Der rēul este a se căuta — dice „Narod. Noviny“ — mai susu la d-lu Hieronymi. În anul trecut s'au oprit, totu ast-felū, adunările slovace din Turtu-St. Martinu, Modra, Pukanec, Pezink, Tisov, Mosov, Myjava și din Starej Turej. În toate casurile s'au înaintat recursuri la ministeriul de interne, der până astăzi convocătoru și poporul așteptă înadără după răspunsu. Așa se esplică der, cum cuteză solgăbirei și primarii, se calce legie și se trecă peste cercul lor de putere.

Procederea acesta a ministerului de interne Hieronymi — dice foia slovacă — este isvorul tuturor faptelor rele, ce le sevrșesc cei mititei dela noi, fapte ce nu sunt controlate și contra cărora necăpătându de nicăiri pe lume ajutoru, suntem siliti a da pe față cele ce le face Hieronymi. În dietă domnesce tăcere asupra fărădelegilor, ce se sevrșesc, și ori-ce ofensă s'eu lovită, ce ni-se dă nouă, se aplaudă cu însufletire; înaintea Regelui nu ne este iertat să pășim, și decât ne adresăm la el cu rugăriile noastre, atunci asemeni petenți sunt băgați în temniți, până la 5 ani. Nu ne mai rămâne der alta decât, ca aici pe hărtia acesta să ne versăm durerile și plângerile și să stigmatizăm în public guvernul. Dacă lui 'isant

concesea toate ce le face, atunci și nouă trebuie să ne fiă concesi a judeca valoarea morală a faptelor sale.

SCRIERILE ȚILEI.

— 3 (15) Decemvre.

Sanționarea proiectelor bisericesci. Mare bucurie pe Israelul jidano-maghiar din Budapesta. Monarhul, după multe trăgănări, a sancționat proiectele bisericesci despre cestiunea civilă obligătoare, matriculele civile și religiunea copiilor.

— 0 —

„Congresu internațional în cestiunea română“. Sub titlul acesta aduce „Magyarország“ dela 14 Decemvre scirea, că majoritatea din camera română, care spingese guvernul din Bucuresci, vré să ducă cestiunea valahă din Ardealu înaintea unui congresu internațional, așa dera o afacere internă a Ungariei vré s'o facă cestiune internațională. Primarul Bucuresci-lor Filipescu — dice numita foia — a fost acela, care și-a ridicat cuvântul pentru acesta, și după-cum se vede din decursul desbaterilor camerei române (asupra răspunsului la Mesagiul de tron) numai din tactică s'au făcutu declarațiunile, care ținesc la aceea, ca să depărteze atențiunea Ungariei dela cestiune. Foia ungurescă, care le spune aceste c'unu felu de aparință de a cunoșce lucrurile, e supărată focu pe biuroul de informațiuni din Budapesta, care nu-și face datoria, și care nu descopere adevărul cu privire la ceea ce se petrec în Bucuresci privitor la cestiunea română.

— 0 —

„Éljen! Éljen! Éljen“ s'eu: „Trăescă regele! Trăescă Franciscu Kossuth! Trăescă Wekerle!“ Așa a strigat tinerimea maghiară din Budapesta, când la 13 l. c. a făcutu ovațiuni și conductu cu torțe dinaintea clubului liberalu din Budapesta, în urma sancționării proiectelor bisericesci. Foia ungurescă „Hazánk“ spune, că tinerimea a strigat „éljen“ mai mult lui Kossuth, decâtu Majestați Sale, er lui Wekerle abia din când în când. De-alt-felū spargerii de capete nu s'au întâmpiat de rēndul acesta.

— 0 —

Foia slovacă despre Sași. Se vedu semne — scrie diarul național slovacu „Narodnie Noviny“ — că Sașii ardeleni încep să cunoșcă, că nu mai merge cu politica lor de „circumspecțiune“ de până acuma. Incepe să se formeze la ei o nouă partidă (din generația mai tēnără), care vrea să mērgă solidar cu celelalte națiuni nemaghiare. Ei vedu, că ori-ce desbinare a puterilor în această privință, este spre paguba tuturor națiunilor nemaghiare și facu pe maghiarizatori și mai puternici și mai cutezători. Din propria lor pagubă încep Sașii să simță și să ajungă la conștiință și la adevărata judecată a minții

rose. Elu se afla turmentat până la disperare, vedându soluțiunea amantei sale de a-lu respinge dela inima ei pentru tot-déuna. Clementina era gravu bolnavă: avea atacuri de nervi în toate zilele, și doctorii cei mai buni se îngrijau de o bolă de inimă. Acesta făcea lui Dincă totu odată o situațiune de cele mai teribile; ca omu cu inimă, elu acuma simțea o amară mustrare de cugetu pentru marea greșelă, ce făcuse, de a nu spune amantei sale adevărul asupra originei sale.

Elu venea să implore consiliul meu. N'fai altă părere, decât să cerce, ca să capete o carte de ertare dela stăpâna. Atuncea, franceza vedându-se în față cu un omu, care nu mai portă lanțul sclăviei, negreșit și-ar schimba ideia cumplită, care o stăpâna. Așa der ilu îndemnam ca să se ducă pe la rudele intime ale stăpânei sale, să le rōge, ca să apuce pe Cucóna Profirița să-lu erte.

Acuma nu numai acele rude, der totu societatea înaltă din Iași cunoșcea aventura acesta. Cucóna Profirița nu perduse mania de a da prânduri și de a vedea mul-

tă lume la masă; și când avea un bucătaru atât de măiestru, avea și mijlocul a-și satisfacē această plăcere; căci pentru masa bună tot-déuna se găsescu doritorii mulți. Apoi, când asculta laudele comese-nilor, Cucóna Profirița nu se putea opri de a spune cu ce sacrificiuri de cheltueli a putut forma unu asemenea bucătaru, capabilu de a servi chiar pe împărați cu mulțămire. Ea spunea cum ilu chiamă: la finele mesei ilu chiama și-lu arăta la lumea sa, și suridea cu plăcere, când audia mai alesu pe dame dicēndu: „et quel joi garçon!“ Insu și domnitorul, care era nepotul Cucóni Profiriței, și care era unu bunu măncau, venea nepoftit la mesele suculente ale mătușei sale, și atât se simțea de mulțămît, în câtu după masă cerea să vină bucătarul, pe care, după ce-lu vedea, ilu bătea pe umeri și-lu gratifica tot-déuna cu galbeni și irlilici de aur*).

*) Până la baterea monedei noastre naționale, se mai vedeau monete turcesci de aur și de argint; irlilicii, care în Muntenia sa numeau icosari, aveau valōre de 5 lei; unii erau de argint, alții de aur.

Peste trei patru zile tinerul veni să-mi dea relațiuni despre demersurile ce făcuse. Mai multe din rudele cele mai intime, vere, nepōte, cumuați, cumnate, după rugămintea ce elu le adresase, se duseră să solicite cu cea mai mare căldură liberarea lui. Tote silințele rămaseră deșerte: Cucóna era neînduplecată. La cei ce o rugau, răspundea, că ea nu vede necesitatea de a-i da carte de ertare; căci ea nu-lu tratēză ca robu, — că-lu consideră ca copil de sufletu, — că a făcutu sacrificii neinteresate pentru dēnsul, — că ea are afecțiun de mumă pentru elu, — că s'a deprinsu a-lu avea pe lângă ea și a-lu vedea în toate zilele, — în fine, că se teme, că decât l'arū elibera, elu se va duce cu Franceza cine scie unde, și că acesta nu-i convine.

Cu toate acestea tinerul era desolat. Scia că amanta lui suferă; și elu, elu, care o iubea atât de multu, nici se putea apropia de dēnsa! Ea îi trimisese răspunsu, că pe câtu va fi sclavū, nu va suferi s'o vadă, și că, de va cuteza, să-i violeze voința, ea va muri.

„Atuncea, îi dīsei eu, nu ai decât o singură cale. Vodă, după cum mi-ai spus, te cunoș. Alērgă la elu. Cați la piciorle lui: rōgă-lu. După câtu știu, elu este bun și milosū: se va îndura de sorta ta. Sunt sigurū, că elu va stăru cu mai multu succesu pe lângă mătușă-sa. Voiu vorbi și eu cu dēnsul, pōte.

— „Vē mulțimescu de inspirațiune. În adevăr alta nu mi-a rămasū. Mē ducū... Vē ascultū...“

— „Dumneșeu să-ți ajute!“

XXIV.

Încă din timpul emigrațiunei patriotice din 1848, în timpul petreceri de aprōpe unu anu în Bucovina, învētasem a juca cărți. Între planurile noastre de a reforma țera prin cărți, (tipărite, bine înțeleșu) de o cam dată jucam cărți: cu rēposatul Negri, cu Cuza, — care mai pe urmă s'a făcutu domnū, — cu frații Alexandri și alții de ai noștrii, ne adunam adesea serile în casa patriarcală a bătrānului Euclaxiu Hurmuzaki și făceam

nătoșe. O dovadă pentru acesta este un ticul din Bistrița în Transilvania, ce l'a publicat „Deutsche Zeitung“ din Viena.

— o —

Memorandul preoțimei gr. or. din Bucovina. Luni 11 ore dimineața s'a ținut palatul reședinței metropolitane din ernașii o adunare a comitetului ales de eotime pentru compunerea memorandului lativ la îmbunătățirea stării materiale a eotimei gr. or. din Bucovina, ce are a fi ternut M. S. Impăratului. La această adunare au luat parte toți membrii din comitet și-au aprobat memorandul. Totu-lată s'a ales o deputațiune de cinci eoți, care va cere o audiență la M. Sa păratul pentru a prezenta memorandul. In această deputațiune au fost aleși otopresbiterii George Balmoșu, Isidoru artinovicu, Ioan Hostiuc, Emilianu cav. e Bejanu și cooperatorul Ioan Dorofiu. Deputațiunea aceasta s'a adresat d-lu deputat Dr. Turcanu cu rugă-ntea, ca să-i obțină o audiență la Ma-statea Sa. Memorandul, care se va pre-nta M. Sa Impăratului, se va tipări în 0 exemplare pentru a fi împărțit între eotimea din Bucovina.

— o —

Scoterea din circulațiune a banilor vechi. Ministrul ungurescu de finanțe ce cunoscut, că cu sfârșitul anului ace-stia (31 Decembrie st. n.), banii de aramă e câte 4 cr. și bănuțele de argint de câte 0 cr. vor fi scoase din circulațiunea pri-ată. In decursul anului viitor vor mai ată fi primiți acești bani numai la cassele ublice ale statului. Locuitorilor dela sate ai alesu le atragemu atențiunea asupra estei împrejurări, pentru ca cei ce au ani de aceștia, să grabescă a-i schimba nă la finea lunii acesteia (după stilul ou), ca să nu rămână in urmă de pagubă.

— o —

Dăminele și domnișorele române, cari oresoă a dării obiecte pentru tombela in Bucuresci, sunt rugate a-le prezenta rei colectante Maria Tulia Stănescu, in mpul celu mai scurtu, decă se pōte chiar iane, Duminecă.

— o —

Nouă cancelaria de avocat. D-lu Dr. Zosim Chirtoșu face cunoscut, că i-a deschis cancelaria de avocat in lămpeni (Topănfalva).

— o —

Femei cu dreptu de votu. Englesii ntrecu chiar și pe Americani. In Martie nulă curentu s'a votat in parlamentulu nglesu o lege, după care tōte femeile bār-șiloru, cari au dreptu de-a vota, pe vi-oru au și ele acestu dreptu de votu la legea consilierilor in plebanii. Din Lon-lra se scrie, că această lege a intrat acum n vigore. Prin legea acesta in Anglia au apētatu dreptulu de votu 1 milionu de emei, care de-oamdată se estinde numai a afacerile bisericesci. Se speră insē, că

in curēndu femeile in Anglia voru primi dreptu la votu și in afacerile politice.

— o —

Jocuri olimpice. Renumitele jocuri olimpice, cari aprōpe de unu secolu și jumētae trāescu numai in amintire, au sē fiā din nou redeșteptate. Diarul pa-risianu „Figaro“ aduce intr'unu articolu alu sēu această ideā; și anume, fiindu intro-duse aceste jocuri, ele se fiā ținute in tōte părțile țērilor și sē ia parte la ele tōte naționalitățile. Propunerea a aflatu apro-bār, și astfel de curēndu s'a constituitu unu comitetu, care a lua hotārirea că primul jocu olimpicu sē fiā executat in Grecia. Președintele comitetului, Francesulu baronu Konmberten, se afiā deja in Grecia și a decis, că primul jocu se sē ținā la anul 1896 in Athena.

— o —

Călindarul Plugarului pe anul comun 1895 a eșitū de sub țiparu și se pōte trimite numai decātu ori-cui ilu cere. Acestu călindaru este de astă-datā redactatū și întocmitu multu mai bine și mai cu ingrijire, ca in anii trecuți. Cu deosebire țēgurile, cari până acum nicār nu s'au gāsitu publicate romānesce bine și corectū, se afiā in Călindarul plugarului pe an. 1895 corese și îndreptate după însem-nārile oficiose ale ministeriului de comerciū, cuprindēndu comune și orașe din Ardēlu Bănatu și țera ungrescā multu mai multo, ca in anii trecuți. La fiā-care localitate se aratā și durata țēgurilor de vite, oi și porci. De asemenea legea timbre-lorū și tazelorū, de care are dlinică tre-buință fiā-care omū, este tractatā in acestu călindaru pe lungu și pe largu, făcēndu-i-se prin acesta marī servicii poporului nos-tru, care a avutu de-a suferi atātea pedep-se și inșelătorii din cauza necunōscerei acestei legi. Intr'unu estrasū din tarifa ofi-cială, cum nu se afiā nicār publicatū până acum in limba romānescā, suntū înșirate in ordīne alfabeticā, arātāndu-se icī colo și cu esemple, diferitele acte și documente, pre-cum acluse, atestate, cambii, contracte, conturi, chitante, estrase (matriculari etc.), pașapōrte, petițiunī, protocoole, inventare, moșteniri și altele, arātāndu-se pentru fiā-care cum, când și câtā taxā este a-se plăti, sēu ce timbru este a-se pune.

In partea literarā se afiā diferite schițe, novele, snōve, poesii și altele, tōte din cele mai alese, nelāsāndu-se afarā nicār anumite poesii și scrieri glumețe, precum Istoria lui Gagamo Voda Ţiganilorū, și altele.

Bogatā este cu deosebire partea eco-nomicā, in care se cuprindū felurite scrieri și povēșturi asupra culturai pomilorū și a bōleloru lorū, culturai legumelorū (sālata, turocēpa, usiulu și altele); apoi unu tractatū despre economia câmpului, despre modulū cum suntū a-se construi grajdurile; la ce semne sē bāgāmū de sēmā când cumpērāmū vite; apoi despro crescerea rimătorilorū și tāmăduirea lorū in casū de bōlā, și altele. La urmă se afiā semnele timpului, unū in-

semnatū numērū de povețe, glume, gicitori și intre altele și portretulu și biografiā ma-relui bārbatū de statū românū M. Kogalni-ceanu, rēposatū la 1891.

Prețulu este și de astă-datā numai 25 cr., la care mai suntū a se adauge 5 cr. pentru trimiterea cu posta. Totu după 10 călindare comandate de-odatā, unul se dā gratis. Se pōte cumpēra dela „Tipografiā A. Muresianu“ din Brașovu și dela librāria Nicolae Ciurcu.

NECROLOGŪ. Cu inima înfrāntā de durere anunțām, că scumpul nostru fiu, frate Liviu Andreiu Micu, in etate de 1 anū și 11 luni, după scurte suferințe a in-cetatū din viață Joi in 13 Decembrie a. c. n. la orele 7 dimineața, dāndu-și inocentulu sufletu in mānile Creatorului. Rāmāșițele pāmēntesci a-le scumpului defunctū se vorū astruca după ritulu bisericeii gr. cat. Vineri in 14 Decembrie a. c. la orele 3 p. m. in cimiterulu comunū spre odihnā vecnicā. Făgārășu, 13 Decembrie 1894. Fiā-i țērena ușorā! Dr. Andreiu Micu, avocatū, Lucre-ția Micu n. Negrea, pārinți; Letitia, Ovidiu, Virginia, frați.

Grozăvenile unei bande țigānesci.

Nōptea din 7 spre 8 Decembrie n. a fostū pentru locuitorii comunei Baroșu-Sebeșu (comitatulu Aradului) o nōpțe de grozā. O bandā de Ţigani corturari, con-stātātore din 12 indiviți, pe la 11 ore nōptea au nāvālitu asupra gārīi dela Bo-roșu-Sebeșu. Afāndu acolo unu pāditorū alū gārīi, Ţigani ilu incungiurār și pre-tinserā dela elu cheia dela cassā. Fiind-cā bietulu omū nu avea la sine nicār unū felū de cheiā și nicār unū felū de armā, cēta țigānescā ilu apucā cu o furia sēlbaticā, ilu hāți cale de vre-o 500 pași până in drumulu spre Buteni. Aci doi dintre cei ma trupeși Ţiganoi ilu trāntirā la pāmēntū, îi spintecārā gura, îi tăiarā nasulu și limba și i ruperār māna dreptā și douē cōste. Lāsāndu astfel pe nenorocitul pāditorū ciungārītū, desfiguratū și mai multū mortū, decātu viu in mijloculu drumului, sēl atica cēta se reintōrse in garā, sparse ușile cassei și se apucā sē desfacā lada wertheimianā. Asta insē nu succese. Incercār s'o ducā cu totul, dēr greutatea metalului li-se opuse.

De aci apucarā apoi direcțiā spre co-muna Boroșu-Sebeșu, unde mai intāiu se apropiār de bolta comerciantului Bien-stock; sparserā bolta și incepurā sē jā-fuescā; insē tređindu-se boltașulu, acesta incepū sē strige in gura mare, la ceea-ce hoții o luarā in altā parte și nāvālirā asu-pra farmaciei lui Csāthi, căruia îi sparserā ferestrele. Farmacistulu insē, dāndū de veste, îi spārīa prin căte-va impușcāturi, ēr Ţi-ganii o luarā la fugā.

Ajungēndū la locuința agenturai băncii „Union“, aci cēta ērāși se opri; impin-serā ușile și incepurā sē spargā cassā, dēr

fără succesū, deși acasā nu era nimenea. Se ospētarā insē din vre-o 5 chilograme de cașu și vre-o căte-va butelii de vinū roșu, mai lāndū la plecare și unū revol-verū cu căte-va focuri.

Intr'aceștea pāditorii de nōpțe ai co-munei, dāndū de urma Ţiganilorū, ince-purā sē-i urmārescā. Aceștia insē, in locū sē fugā, îi așteptār in liniște, și după-ce pe doi dintre pāditori îi băturā cumplitū nēgra cēta apucā calea spre promontoriulu oc-munei.

Erau trecute trei ore după miežulu noptii, când sēlbaticā țigānime incepū sē spargā de-a rēndulu vre-o căte-va colne cu vinuri. Bēurā totū in loculu cātū pu-turā, dēr cea mai mare cantitate o vērsār din buți in tōte părțile. Luāndū apoi din-tr'o curte o trāsurā cu cai cu totū, mā-narā in galopū până in pādurile dela Maria-Radna. Aci rēsturnār doi puternici co-paci, făcurā focuri, se încălđirā și se puserā sē se odihnescā. Observāți aci de unū gor-nicū, care încă fū luatū la gōnā de înfri-coșata cēta țigānescā, se urcā pe calū și nu se opri până in comuna Tăuțu, unde povesti gendarmeriei despre cele vēdute.

Abia in urma acestui raportū se putū afla și o modalitate, care sē punā capētū acestei grozāvenii. Gendarmeri — cum spune „Drăptatea“ din Timișōra — numai de-cātu se puse in urmārirea hoțilorū și, prin-dēndū pe optū inși dintre sēlbaticii Ţigani, îi conduse ferecātū până la judecătoria cercualā din Boroșu-Sebeșu, ēr ceilalți patru au scāpatū prin pāduri.

Reuniunea femeiloru romāne

pentru ajutorarea vēduvelorū sērace din Bra-șovu și Săcele.

Brașovu, 14 Decembrie 1894.

Acēstā reuniune și-a ținutū adunarea generalā in 30 Noemvre st. v. in sala cea mare a gimnasiului nostru.

Adunarea a fostū mai bine cercetatā, decātu in alți ani. Fiindū d-na presidentā Susana Muresianū absentā din Brașovu, ēr d-na vicepresidentā Elena G. Ioanū impie-decatā din causā de bōlā, adunarea s'a ți-nutū sub presiulū d-nei Zoe Petricū, mem-brā in comitetū.

După-ce d-na președintā deschide șe-dința, bineventāndū pe membrele de fațā ale Reuniunei, și după ce se cetesce lista membrorū, secretarul Reuniunei d-lu I. Blaga cetesce raportulu generalū alū co-mitetului despre activitatea sa, in care in-tre altele se spune:

Indemnulu pentru a lucra ilu primimū totdēuna din mediulu, in care trāimū. Nu-mai atuncī se desvōltā in noi interesulu pentru de a ne aplica puterile in vr'o di-recțiune, când simțimū, când ne convin-gemū, că lucrarea nōstrā are sē corēspondā unei trebuințe, ce cere satisfacerea. Când vedemū deci, că întreprinderi, altcum fru-mōse, puse la cale cu multū zelū și inte-resū, nu potū avē rezultatulu multāmitorū

partide de vist sēu de preferență; dēr mai a-esū când, de frica holerei, ne grāmădisemū nai toți la moșia Cernăuca, in casa im-belșugatā a neuitatului bētrānu Hurmuzaki, acolo nu numai serile, dēr și dīna ne eser-citamū cu aceste jocuri spre a ne petrece de uritū.

La începutū ne jucāmū numai pentru ea sē ne perdemū timpulū mai cu plăcere. Dēr unii din noi gāsindū, că joculu fără interesū este stupidū, aducēndū de esemplu chiar pe copii, cari când se jōcā cu nuicile, jōcā pentru ca sē cāștīge nucl, amū începutū a juca pe bani, mai intāi douē fise de o para, apoi cu o para fisā, apoi cu douē, apoi cu patru și chiar cu șeece. Când perdeamū cinc-șese sfanți dī-ceamū: „he! mi-amū făcutū gūstulū... nu e nimica... cu atāta nu mē ruinezū.“; ēr cândū cāștigāmū ceva, simțāmū o plăcere nespusā și mē îndemnamū sē jocū cātū de desū, și cātū de scurpū. Mi-aducū aminte, că intr'o dī, la Cernăuți, Cuza, recēndū pe la gazda mea, imī bate in fe-ștrā și mē chiamā și mē invitā sē mergū sē ac de preferență cu o cucōnā ce ve-

nise din Basarabia. Imī făcui toaleta și mē dusei cu dēnsulu. Era Cucōna Smārāndița Balșu, pe care o vēdusemū de căte-va ori in Iași la frate-sēu, marele Logofētū Cos-taki Sturza; se ducea spre Parisū și se oprise pentru căte-va dīle in Cernăuți. Ne primi cu o plăcere nespusā, și cu grabire mare dīse sē puiā masa de cărți, invitāndu-ne a lua scaune. Ori-cātu de pasionatā pārea Cucōna Smārāndița pentru preferen-ță, care dīcea, că o jōcā de 40 de ani, cu tōte aceste, sēu că nu avea norocū in dīna aceea, sēu că voia in adinsū sē se lase a fi bātutā, dēr făcea erori fōrte dese și fōrte mari. Eu aveam o venā nespusā: nu făceam unū jocū fără sē punū platca pe Cucōna Smārāndița. Partenerulu nostru ridea cu unū chefū nespusū. Cucōna când făcea greșēla, făcea minā de supērare: eu, ca s'o consolezū, îi sērutam māna. Când din asemenea greșālā se vedea Cuza in cāștigū, atuncea d-lu îi sēruta māna. Apoi blestemāndu-și mereu cēsulū, când a plecatū din Basarabia, biata Cucōnā sfārșia prin a ride și a se lāuda, că o sē-și ia revanșa. Făcu-sem unū talonū, și paguba Cucōnei fiind

vederatā, Cuza propunea, ca sē încetāmū. Cucōna insē a stāruitū sē totū continue, până ce amū jucatū trei talōne. Și atuncea adunāndu-se cifrele s'a vēdūtū datōre cu aprōpe 2,000 de fise, din care 1500 erau ale mele... Când ne-amū pusū la jocū, nu fusese cea mai micā vorbā despre valōrea fiselorū: credeam, că va fi sēu de gēba, sēu celū multū unū creițarū (fiind-cā ne aflāmū in Austria) fisā. De aceea când m'am sculatū dela masa de jocū, m'am grābitū a eși in balconū, ca sē mai iau puținū aerū (fiind prea mare căldurā) și sē-mī facū o țigarā. Peste puținū pārtene-rulu meu mē strigā, dīcēndū: „vino, frate, de-ți ia cāștigurile.“ Era o movițiā de galbeni pe masā. Trage Cuza a patra par-te, ēr restulu mi-i impinge mie. Eram ui-mitū: nu puteam sē-mī esplicū, și hesi-tam a pune māna pe banī. Cucōna Smārāndița atuncī imī dīse: „Alecua făcutū soco-tēla: veđi decā o fi greșitū, punga mea este pe masā“.

Cuza incepū a ride, căci a întelesū cauza uimirei mele, ia galbenii și mi-i virā in buzunarulu pantalonilorū. Amū sārutatū

māna Cucōnei și am eșitū, promițēndū, că sē mergemū și a doua dī.

Eșindū, Cuza imī dīce: „Nu-i așa că fostū bunā dīna de astāđi? Douē-deci și șēpte de galbeni sē capete in trei cēsuri unū emigratū sēracū, e unū adevēratū no-rocū.“

— Dēr bine, mē rogū, spunemī cum amū jucatū? Cum s'a calculatū fisā?

— Cāte 10 creițari.

Cum se pōte? Dēr eu n'āși fi primitū sē jocū nicār cu unū creițarū.

— Atuncea n'ar fi jucatū ea, dragul meu. Cucōna este bogatā și nu jōcā mē n-estīnū.

— Cu tōte aceste te rogū gāsescū pe tei māne altū partenerū. Pe mine nu mē mē prindeți.

A doua dī m'am scusatū cătrā Cucōna Smārāndița prin o scrisōre in care i-am spusū, că am o migrenā cumplitā, arātāndu-mī pārerē de rēu, că nu potū s'o mai bagti platca.

Dēr ori-cātu mē siliam sē mē mode-rezū și sē evitū chiarū tentațiunile jocului in cele din urmă am rēmasū cu pasiune

nu pot' eși la bunul sfârșit, atunci mai tot-deuna motivul nereușitei zace în societatea, în mijlocul căreia s'a inițiat lucrarea.

Așa ne vine nouă, cari stăm în fruntea Reuniunii d-vostre, să gândim, când avem să ne dăm seama, de ceea ce s'a făcut în anul acesta și de interesul, pe s'a constatat în anul acesta în societatea românească de aici față cu scopul urmărit de Reuniunea noastră. Dându-ne seama d. e. și numai de faptul, că în anul acesta s'au putut ajutama 34 văduve săraci și s'au putut pune și la capitală suma asemnată de 562 fl., deși Reuniunea nu dispune de mijloce mari de a aduna venite, nici de capitală însemnată, trebuie să venim la acea convingere, că lipsa este mare și că această lipsă deșteptă în societatea de aici interesul de a veni într'ajutorul celor lipsiți.

Ne bucurăm de acest interes. Elu este o basa morală înaltă.

În astfel de împrejurări și sub astfel de impresii, comitetul, care conduce afacerile Reuniunii, trebuie, e natural să aibă și el interes și cu dragă inimă să lucre, ca să-i corăspundă încredințată, ce d-vostre i-ați dat.

Comitetul a ținut în decursul anului ședințe, 4 sub conducerea d-nei vice-presidente și una sub conducerea d-nei Maria Popea, în cari s'au rezolvat afacerile ce-i aparțin sferei de activitate, s'au administrat averea Reuniunii și s'au discutat și întreprins mijloce, menite a favoriza realizarea problemei, ce are Reuniunea.

Fiind că destinația principală pentru această Reuniune: să se adune bani, mijloc și pârghia de a pute realiza scopul urmărit de Reuniune, comitetul, a fost preocupat de această și și-a dat silința de a corăspunde intereselor Reuniunii, încât s'au putut mai conștient, îndemnând pe cei chemați ași da contribuția și a contribui în folosul Reuniunii, colectându apoi bani, umblându în casele din comitet pentru acest scop pe o persoană pe la societatea românească de aici și arangiându petrecerea din presara anului trecut. Astfel s'a încasat în decursul anului acestuia suma de 694 fl. 9 cr., interese după banii elocai suma de 43 fl. 98 cr., în total s'a adunat la casieriat suma de 938 fl. 58 cr. S'au speșiat 366 fl. 57 cr. rămânându un venit net de 562 fl. 1 cr., care s'a adaus la capitală, care astăzi constă din suma de 1127 fl. 1 cr., mai mare ca în anul trecut cu 562 fl. 01 cr., și decât acum doi ani cu 1127 fl. 4 cr.

Crescând consecvent în felul acesta numărul, Reuniunea noastră, nu peste mult, va începe să imparte în fiă-care an însemnate ajutoare, p'ote să realizeze cerința exprimată în statute.

Revisuirea socotelor și a administrării averii Reuniunii, s'a făcut în 22

Novembre st. v. din partea stimatelor membre, d-le Carolina Nicolau, Elena Săbădenă și Elena Prișcu, și s'au aflat t'ote în regulă.

Comitetul a împărțit în anul acesta la 34 văduve sărace ajutoare, ceea ce se vede din raportul special al casieriatului.

Reuniunea numără la sfârșitul acestui an 23 membre, 5 membre fondatoare și 109 membre ordinare—29 din Săcele și 80 din Brașov.—În decursul anului s'a înscris un membru fondator, profesorul Iosif Blaga.

Adunarea generală din anul trecut avându în vedere, că Reuniunea în organizația sa de până aci pentru Brașov și Săcele nu putea lucra cu destul spor, fiind că depărtarea Săcelor de Brașov împedea nu puțin activitatea pe acel teritoriu, a hotărât, ca să se constituie în Săcele, între marginele Statutelor, un comitet de acțiune, care să desvolte interesul în societatea mare și alesă de acolo și să încerce a grupa cât se p'ote mai mult pe acea societate în jurul Reuniunii. Comitetul din Săcele, sub presiunea d-nei preotese Elena Verzea, casieră d-na Octavia Verzea și secretară d-nul Romul Verzea, a așternut raportul anual din care se arată, că s'a încasat prin contribuiri și dela o petrecere arangiată acolo suma de 59 fl. 10 cr., transpuși și administrați deja la casieriatul Reuniunii.

Comitetul a luat spre plăcută scintă activitatea dezvoltată în Săcele, și în credință, că după-ace se va deprinde societatea de acolo de a se grupa în număr mai mare, are să producă în viitor un viu interes spre folosul Reuniunii și a societății de acolo.

După acestea se cetesce raportul subcomitetului din Săcele, raportul comisiunii și în fine cetesce d-na casieră Virginia Vlaicu raportul cassei și bugetul pentru anul următor.

D-nei casiere se exprimă deosebită mulțumită pentru administrarea perfectă a averii Reuniunii.

Din incidentul constatării progresului și a serviciului bun, ce a făcut Reuniunea în intervalul de când există, adunarea generală se simte plăcută îndemnată a accentua și a recunoșce această meritului d-nei presidente Susana Andreiu Mureșianu, care a stăruit de s'a dat ființă acestei Reuniuni, pentru ceea ce i-s'a și exprimat mulțumită și recunoștință.

Pentru revisuirea socotelor anului următor se alege o comisiune din d-nele Agnes Dușoiu, Ana Petrescu și Elena Mocan, era pentru verificarea protocolului ședinței d-nele Catarina Pușcariu și Elena Blebeca.

Reuniunea această, unică la noi Români din monarchia, lucră cu un zel admirabil. Scopul umanitar, ce urmăresce, de a ajutama văduvele sărace și a

aduna un fond, ca să se facă un asil, precum și interesul cel desvoltat actualul comitet, contribue, ca t'ote femeile române din Brașov să se grupeze în jurul acestei Reuniuni. Și până faci această bună dovadă de sentimentele nobile, ce trebuie să salășnuască în inima femeii române.

X.

Din istoria scaunului arhieresc de Alba-Julia și Făgăraș.

Aflăm de interes pentru cetitorii noștri a da un mic estras după „Unirea” din Blașiu asupra istoricului scaunului arhieresc de Alba Julia și Făgăraș.

Cel dintăi dintre arhierii aceștia a fost Atanasie I. Anghel de Ciugudiu (1698—1714).

Pe monumentul de granit, care i-l ridică al decelea în șirul arhierilor uniți de Alba-Julia și Făgăraș, se cetesc următoarele: „Peregrine! stăi aici și veneră osemintele Apostolului Românilor Atanasie I. Anghel, carele — a continuat actul Santei uniri cu S. Biserica Romană început de Teofil antecesorul său, și l'a complinit în Sinodul mare celebrat la 4 Septembrie 1700, după aceea ca Metropolitană unită și-a gubernat Biserica Sa cu zel apostolic până la anul 1714, când plin de merite pentru Santa Unire și Biserica, pentru națiune și patriă, repausându în Domnul f'u înmormântat aici —”.

Lui Atanasie I. i-a urmat în arhierie Ioan I Liber Baro de Pataki (1716—1725).

El înainte de t'ote s'a îngrijit de aceea, ca scaunul său arhieresc să rămână neatârnat. Episcopii Transilvaniei de rit latin, cu reședința asemenea în Alba-Julia, basându-se pe can. 9 al sinodului II din Lateran, voiau să supună pe Români uniți, dimpreună cu episcopul lor, sub jurisdicțiunea sa. Asta a împedat-o Ioan I. mijlocind mutarea episcopiei unite dela Alba-Julia la Făgăraș. Tot el a mijlocit, ca împăratul Carol VI, să dăruască episcopiei unite dominiul fiscal dela Gherla și Sămbăta de jos în Țera Oltului. Dominiul acesta, schimbat mai târziu cu cel dela Blașiu, a devenit, prin cruțarea episcopilor, un isvor de fundatiuni pentru întreg clerul și poporul românesc unit.

A urmat marele arhieru Ioan Inocențiu Liber Baro Cloin de Sadu (1729—1751).

El a mijlocit mutarea reședinței episcopesci dela Făgăraș la Blașiu în inima Ardealului, și schimbarea dominiului episcopesc dela Gherla și Sămbăta de jos cu cel dela Blașiu.

El a întemeiat și mănăstirea basilitană din Blașiu, care mai apoi a crescut românii bărbai erudiți, venerați cu pie-

tate de t'otă suflarea românească. Călugării acestei mănăstiri avură să stea într' ajutorul episcopului într' guvernarea dieceei și să fiă învățători în școlile, cari s'au întemeiat pe lângă mănăstire. În anul 1747 mănăstirea era zidită, și s'au așezat călugării într'ensă. Dér zidirea școlilor și a catedralei episcopul Inocențiu n'a avut parte să o vadă terminată.

Întemeierea școlilor din Blașiu a fost deja un act, care a asigurat episcopului Inocențiu nemurire în istoria Românilor. Ele, școlile românești cele dintăi, au severșit redșteptarea nămului românesc. Prinr'ensele Blașul a renăscut românismul din ococe și din colo de Carpați.

Dér acest arhieru luminat și-a îndreptat privirea și spre alte interese ale poporului românesc. Întreg restimpul arhieriei lui a fost o luptă neîncetată pentru emancipare politică a Românilor din Ardel. Nu voim să desfășurăm aci demersul acestei lupte. El însuși în lupta această a cădut jertfă zelului său și intrigilor și machinărilor neîncetate ale dușmanilor numelui de Român. El a trebuit să se părăsească scaunul arhieresc și patria și să m'oră în exiliu la Roma. Între lacrimi și cântări sfinte au încununat în anul 1893 peregrinii români mormântul acestui mare arhieru cu ramuri de brad din Ardel. El și este vrednic de pietatea sfântă a următorii sale. El a inaugurat lupta Românilor pentru esistența lor națională. El a cădut în luptă, dér lupta n'a încetat, ci s'a continuat și se continuă până în ziua de azi.

După renunțarea lui Inocențiu la scaunul arhieresc i-a urmat Petru Paul Aron de Bistra (1751—1764).

El până la m'orte a observat un post rigoros prin abstinință totală dela carne, ér vin nu bea fără numai arare ori. Afară de aceea a fost om forte piu și a trăit o viață în adevăr sfântă. Cerceta biserica în t'ote zilele, făcea mătaniile t'ote, câte se prescriu în ritualul nostru, și pe lângă aceea și altele, ce nu erau prescrie, așa cât degetele la m'ni în continu îi erau rose de mătaniile cele multe, ce le făcea ziua și noaptea. În semn de pocăință continuă a purtat până la m'orte un briu de zale de feră cu ghimp, care se păstrează până în ziua de astăzi în muzeul gimnasiunii din Blașiu.

Dér pe lângă aceea, că a trăit o viață sfântă, s'a îngrijit Petru Paul Aron și de progresul bisericeii. Ceea ce n'a ajuns să vadă episcopul Inocențiu, a ajuns episcopul Petru Paul: deschiderea școlilor din Blașiu. El a cumpărat și dominiul dela Cut, care acum formează o parte însemnată a averii seminarului arhieresc. Tot el a întemeiat tipografia seminarială din Blașiu. Prin t'ote faptele acestea mărețe și-a făcut el neuitată amintirea.

puternic întărită de mine; așa că m'am întors din emigrațiune, în care m'alegă la umbra arborilor singur, spre a mă întăli cu șoptele Zefirului și ale Muselor, în loc să mă închid, ca mai înainte, între cei patru păreți ai casei mele cu capul între cărți, mă făcându un adevărat om desfrănat. Într' o zi m'alegă la partide și juca până după miezul nopții cu o adeveră beție, de care nu m'am putut scuti decât foarte târziu.

Trău pe atunci în Iași câte-va case, în care se făceau alternativ întălniri de joc și serile. Se adunau bătrâni și tineri, dame și fete. Se începea cu muzică; apoi se învârtau câte-va polci, mazurci și valci, apoi se organiza hartoforia. Trei feluri de jocuri erau în us: jocuri de noroc, precum stos, lanskenet, macao, — jocuri speculative, precum vist, preferență, picchet, — și jocuri distractive ușore, precum ghiordum, calul alb, ramți și altele. Cele dintăi erau, pot' dice, jocuri de noroc, vedeau câte 2, 4, până la 10 masă; se puneau câte o mie

și două mii pe o carte, și se întempla, că un partener să p'erdă patru și cinci mii de galbeni într'o seră. Eroii cunoscuți pe atunci în jocurile acestea, erau: Ionica Grecenu (d'is și Badașcu), Vasilică Ghica, Nicu Pavli, N. Negruți, Leonida Mavrodin. Mai toți aceștia aveau câte 40—50 mii de galbeni, cari rulându mereu dela unul la altul, în cele din urmă s'au risipit ca posderia, pe care o spulberă vântul; și mai toți au ajuns să p'erdă tot, ajungându la miseria cea mai extremă. La jocurile distractive, luau parte damele, fetele și tinerii, cari le făceau curte, séu cari nu sciau cum să se petrecă timpul, pe atunci neexistându cluburi séu cafenele de lume bună ca acum.

Eu eram unul din partenerii jocurilor d'ise speculative, la cari se dedeau omenii cumpătați, ce pretindeau, că fără să se ruineze, petrecă în mod onest și onorabil; însă în realitate nu făceau decât a-și perde timpul, ba adese ori perdeau și parale, lăcomindu fără succes a face jocuri, în cari sperau să câștige. Cunoscut între preferențarii cei mai iscușiți, eram

căutat și așteptat mai tot-deuna de câțiva amici, cari pretindeau, că am eleganță și nobleță la joc, așa că le plăceam chiar când le luam parale.

În séra zilei, când mi-a venit Dincă, m'am decis să sacrific partida, pentru ca să încerc a face ceva în cauza lui. Îmi făcui o toaletă mai îngrijită și mă du-sei la văduva unui Colonel adiutant domnesc, cu care mă aflam în intimitate încă de când trăia cu d'nsul, căci și acesta fusese unul din partenerii cari mă iubeau. Văduva la care m'am dus era o foarte frumoasă femeie, și distinsă mai cu seama prin spiritul și grațiile ei fermecătoare. Ea atrăsese atențiunea lui Vodă Ghica, care n'a avut (paremi-se vede) mare dificultate de a o posede: era în adevăr și greu pentru femeia cea mai virtuasă de a resista unui om ca acesta; căci după ce că era unul din cei mai frumoși bărbai pe atunci, apoi era și domn al Moldovei, și mai ales cunoscut pentru frumșetea sufletului și sentimentelor sale nobile. Adiutantul, care și el iubea pe Domnitor cu devotament, se retrăsese

din casă cu resignațiune, deși avea doi băieți, și detese loc lui Vodă îndată, ce simți că inima femeiei bătea în struna domnescă; mai ales, și că divorțul se făcea cu mai mare înlesnire pe atunci, decât acum. Într' adevăr, Vodă atât de mult se răpise de grațiile acestei femei, încât se decisese a se și căsători cu ea, pentru ca să legitimize totu-odată născerea unui băiat, ce făcuse cu d'nsa.

Deși servitorea mi spuse, că cucóna este bolnavă, îi trimisei cartea mea. Mă pofti înăuntru și mă primi în camera de culcare, spuindu-mi, că este foarte bolnavă, că doctorii i-au spus, că are schiros (cancer) la sin, și că trebuie să m'ergă la Paris să se opereze, și spusei istoria lui Dincă și o rugai să intervie lui Vodă, decât se p'ote. Ea mi-a promis, dér étă că se anunță visita lui Vodă. Voi să plec, ea mă opri. Vodă cum intră, merse de-i sărută mâna, întrebându cum se mai simte; apoi întorcându-se la mine, mi mulțumi, că viu se țină torovășia acestui inger nenorocit, după cum o numia el. După trecere de câte-va minute, ea mă invita ca

Lui i-a urmatu in arhieria Atanasii Rednicu (1764—1772).

A fostu omu forte piu si umilitu. Vestminte de matase nu a purtat nicu odata. Mancarea i-a fostu legumi. In tote lucurile sale nu cerca alta nimica afaru de marirea lui Dumnedeu. Elu a organizatu seminarulu teologicu archidieceanu si la morte tote ale sale le-a lasatu acestui seminaru. Elu a terminatu zidirea catedralei din Blasiu.

I-a urmatu Gregoriu Maioru (1772—1782).

Lui i-a succesu, se esopereze delaturarea teologului Iesuitu de langa episcopulu, si prin acesta a delaturatu si invinuirea nedrepta si neintemeiata, ca s'ar intentiona latinisarea bisericii nostre. Elu intre arhierii nostri a fostu fara indoela celu mai iubit de poporu. Lui are tinerimea studiosa se-i multamescu pentru beneficiulu de pane.

A urmatu apoi pentru aprupe o jumetate de vecu (1782—1830) arhieria marului fundatoru Ioanu II. Bobu.

Elu a fondatu multe biserici din alu seu propriu, le-a proveditu asemenea din alu seu cu case parohiale si unele si cu venite pentru subsistinta parohului. Mai cu semu prin cetati a ziditu elu biserici frumose. Ca omu forte crutatoru si cumpetat, in timpul episcopiei sale celei lungi a adunatu avere frumosa, din care a facutu fundatiuni pentru capitulu catedralu intemeiat de densulu, pentru profesorii dela seminarulu clericalu, pentru stipendii pe sema tinerimei studiose si pentru alte scopuri. Prin testamentu a lasatu apoi tota averea sa pentru scopuri bisericesci. Meritul celu mai mare i-lu formeza fara indoela intemeierea capitulu. Prin acesta a usuratu adeca forte multu administrarea vastei sale diecese, creandu langa episcopu o corporatiune de preoti binemeritati, cari se-i stea intr'ajutoru cu fapta si cu sfatulu.

I-a urmatu in episcopia Ioanu III. Lemeni (1832—1848) alesu aprupe cu tote voturile sinodului electoralu.

Elu a renovatu si adaptatu biserica catedrala din Blasiu, adaugandu-i si cele doue turnuri, si a renovatu si largitu si castelulu mitropolitanu. Forte multu s'a interesatu de progresulu instructiunii asa, catu scolele din Blasiu nicu cand mai inainte nu au datu bisericii si natunii atatia barbati de sciinta si zeloși pentru binele bisericii si alu natunii, ca pe timpul pastoriei lui. Timpurile triste din 1848 l'au silitu, se-si parasescu scaunulu episcopescu.

Dupa renuntarea lui la scaunulu arhierescu i-a urmatu Alexandru Sterca Suluța de Carpenisu (1851—1867).

Elu singuru intre episcopii nostri a fostu preotu casetorit, der a ramasu veduvu si fara prunci deja fiind capelanu in Bistra.

Imprejurările timpului, in care a gubernatu elu, au adusu cu sine, ca elu se

se ocupe multu de afaceri politice. Prin acesta si-a castigatu popularitate forte mare, ceci in silintele sale pe terenulu acesta a fostu condusu tot-deuna de iubirea sa inflacarata fața cu poporul seu.

Pe langa aceea, ca activitatea acesta a lui a pretinsu forte multe spese, elu totusi s'a silitu, se cruțe catu se pote de multu din venitele arhieresci, si averea crutata a lasat'o spre scopuri pii si culturale.

Pe timpul pastoriei lui s'a reactivatu mitropolia de Alba-Iulia, s'au adausu la episcopia sufragana de Orade inca si cele de Gherla si de Lugosu si s'au proveditu cu capitule. Asemenea s'au adaus la cele 7 staluri canonicesci ale capitulu din Blasiu inca 3 dotate din fondulu religiosu.

I-a urmatu Ioanu IV. Vancea de Buteasa (1868—1892).

Totu, ce a pututu cruța acestu arhieru, totu a jertfitu pentru scopuri culturale. Dovada suntu zidirile cele noue si frumose din Blasiu, dovada mai alesu internatul de baceti si celu de fetite si fundatiunile de stipendii, cari le a lasatu prin testamentu.

Ceea ce n'a ajunsu se face mitropolitulu Alesandru, aceea a facutu mitropolitulu Ioanu: a pordusu o legatura mai stransa intre episcopiile sufragane si intre mitropolie si a organizatu provincia mitropolitana. Acesta a facut'o mai alesu prin cele doue sinode provinciale din 1872 si 1882.

Literatură.

Mora din Sisești este titulu unui romanu, scrisu de d-lu preotu Ioanu Costinu din Satulu nou. D-lu preotu Costinu a pusu mai alesu pondu, in acesta scriere, pe moralulu, care da, cum se exprima d-sa, fundamentulu, taria si durabilitatea vietii nationale si individuale, ce trece, ca unu firu roșu prin intraga lucrare. Intregu romanulu se va estinde pe 72 cole de tipar impartitu in 3 volume de cate 24 cole, seu 6 tomuri, costandu fia care tomu cate 2 corone (1 fl. v. a.). Procuratu anticipative costu numai 10 corone. Pentru Romania 3 lei cate unu tomu, er anticipative procuratu 15 lei cu porto. — Din acesta lucrare ce se ocupa cu activitatea publica de 9 ani a parintelui Dr. V. Lucaciu, in forma de romanu, a aparatu deja Tomulu I, care se estinde pe 196 pagine, formandu o brosuru elegantu, cu hartia fina, durabila si tiparu destulu de frumosu. Doritorii de-a ave acesta lucrare se se adreseze la d-lu preotu Ioanu Costinu, Satunu (Felsujfalu) p. u. Nagy-Banya. sange.

In tipografia „Aurora“ A. Todoranu din Gherla a aparutu: „Tipicu preotescu“ din cartile rituale, prelucratu de Titu Budu, parochu in S.-Sugatagu, protopopulu dis-

trictulu Mara si vicarul Maramuresulu Pretulu 55 cr. Tiparirea concesa de Preav. guvernulu diecesanu. — La scrierea acestui nou opu bisericescu autorulu a avutu in vedere mai alesu pe membrii tineri ai clerulu, cu deosebire insu pe cei ce studieza in seminare straine, cari voru gasi in acestu opu cele mai necesare indrumari la implinirea ceremonilor bisericesci. Zelosulu autoru anunta, ca pregatesce a eda in fascicule anuale si „Vieta Sfantilor“. A se adresa la autoru in Sat-Sugatagu (Falu-Sugatag) p. u. Akna-Sugatag, in Maramoros).

MULTE ȘI DE TOATE

Veculu falsificatiuniloru.

Dinti falsi, peru falsu, giuvaericele false, si ochi falsi, limbi false. De tote acestea s'au vedutu in zilele nostre, der a falsifica noroiulu de pe strade, acesta este lucrulu celu mai minunatu. Si lucrulu acesta l'au seversitu Parisienii, si scopulu? Asculta numai:

In magazinele cele mari de stofe pentru haie ale capitalei franceze au intrebuintatu tina adunata pe stradele orasului ca mijlocu, ca se probeze, decu colorile suntu adeverate. Fia-care colore noua, ce nu resistu influentei noroiului, seu tinei adeverate luate de pe stradele Parisului, era delaturata.

Intrebuintarea acestei materii insu era forte incomoda, si omulu isi masgalia cu aceea manile prea tare. Deci deru isi propuseru, ca se produca noroiu artificialu si-lu capetaru prin aceea, ca topeau in apa carbonulu de amoniacu, sare de amoniacu, carbonat de potasa, sulfatu de soda si sare marina. In adeveru omulu pote fi curiosu se afe, ce voru mai falsifica acuma omenii?

O explicare.

Norocu bunu, moșule George! — Se dee Dumnedeu, mei Tachita! — Cica numai de norocu se nu se planga omulu; asa si eu, tocmai cand gandeam la dumneata, moșule, mi-ai si esitu in cale.

— Da ce-ti-i? En spune-mi mie, ce ai pe inima, ca dora scii, ca mi-i dragu asta la vorba cu tinerimea, vedendu, ca ea nazuesce spre bine.

— Apoi da, moșule George, am fostu si eu la turgu, ca se cumparu de-ale mancarii si m'am intelnitu cu unu domnu mare, care pareu a fi omu tare invetat. Domnulu acela m'a intrebatu, de unde, cum si ce?

Vedendu eu, ca ei tu crestinu si Romanu bunu, m'au pusu pe catele de i-am spusu tote durerile nostre ale teraniloru; i-am spusu adeca verde in ochi adeverulu curatu, si domnulu celu mare mi-a distu, ca eu a-si fi „obraznicu“ si apoi s'a dusu de

nu l'am mai vedutu. Moșule George, on ce va se dica cuvintulu „obraznicu“?

Hm, hm, dragulu meu, este o vorba care dice, ca adeverulu e usoru, ca lemnulu; bagu lemnulu in apa, elu totu ese de-asupra. Va se dica adeverulu nu-lu potu tagadu nicu-odata. Der mai este si alta vorba care dice, ca adeverulu inghimpu si dore. Așa a fi fostu si cu domnulu acela care, cum intelegu eu, nu-i prietenulu nostru, ca te-au facutu obraznicu, adeca prea indraznetu, pentru-ca tu i-ai spusu adeverulu.

Deru tu de asta se nu te superi, dragulu meu, ca la multu se intempla asa si i mai pati o tu, si ca se nu cafi in pecatul maniei, eu ti-oi talmaci cuvintulu „obraznicu“ spre binele teu. „Obraznicu“ insamna ca ai obrazu, ca nu esti fricosu si peatosu. Celu ce te face obraznicu pentru ca li spu adeverulu, si de asta se supera, acela scii ca-i fara obrazu. Nu-ti aduci tu amine mei Tachita, de cuvintele parintelui nostru care ni-a spusu mai alaltari: Luminazu si vei fi luminatu, si adeverulu va sdr intunerecul!

— Se traescu, bade George, ca povaitu; eu tare m'am temutu, ca am silitu, deru acuma me ducu mai linis acasa.

Așa vorbi baiatul, saruta mana șului George si se duse in treba lui. vorbele aceste putemu inveta si noi, se ne sfimă a spune adeverulu, desi unii alții ne-ar face obraznici. Ca decu adeveru inghimpu, apoi scimu bine, ca si drumu ce duce la raiu li spinosu, era celu ce d la iadu li cam latu si impodobitu flori.

Descoperire artistică.

In castelulu din Versailles in apartamentele mici ale reginei, s'a facutu descoperire pretiosa artistica. Cand todele museului de acolo lasa in dintre apartamentele mici se spele admbilele sculpturi, cari decoraza pareții, va la ivela de sub o patura de tinoiu, pe pulu incunjuratu cu frumose ghirasculptate, picturi forte alese si decorate. Aceste apartamente locuite intai de selui Ludovic XIV, Maria Teresia de Austria au fostu arangiate din nou la inceputu domniei lui Ludovic XV. Si ele s'au tratu pana in timpii mai noi.

Cand se stramuta in urma M. Antoinetta acolo, lasa dupa propriulu gca se impodobescu campulu cu picturi si. Aceste chipuri venite acuma erasi la mina reprezentu motive din frumosulu scene dela tera, pentru cari daeau me le gradinariu si gradinarițele, coșuri cu si altele. In timpul domniei lui Philipp, care avea o deosibita predile pentru decoratiuni in albu si auru, rură interesantele picturi sub tinoiu alba. Fiindu insu de valore artistica parte pentru amintirea urzitorei loru fi readuse la vechia loru stralucire.

se povestescu istoria mea relativu la Dinca. Vodă o asculta cu multu interesu si me binecuvinta de zelulu ce aratam ca se viu in ajutorulu bietului robu. Der eta, ca bolnavei ii veni unu accesu de dureri teribile. Vodă o apuca de o mana, chemandu-me ca s'o tinu eu de cealalta. Tipa femeia scrasnindu din dinti in crispatiuni teribile, in catu mi-se pareu, ca-mi stringe mana cu unu cleste. Vodă atat era de patrusu, in catu imi dete si cealalta mana, ca se o tinu spre a da aventu dureriloru sale, gemendu, frangendu-si manile si tavilindu-se pe canapea, ca unu copil. Dupa o jumetate de ora, trecu accesulu. Bolnava remase, ca leșinata, in mare slabiciune, cu ochii intorsu spre nobilulu ei consorte, facendu-mi semn, ca se me ocupu de elu. Atuncea intra si mediculu. Eu me strecurai pe usa si plecai, patrusu pana la lacrimi de scena de dureri la care asistasem.

(Va urma.)

Colinde.

Cand cina Christosu la masa*)
Stau Jidovii langa casa.
Cand gata Christosu cu cina,
Esi la pomu in gradina.
Iuda dupa elu s'a dusu
Cu Ovreei printr'ascunsu.
Si cand pe cale era
Iuda din graiu le graia:
Dați-mi voi trei-deci d'arginti,
Se vi-lu dau se-lu restigniti.
Pe cand Iuda-lu seruta
Sarū Ovreei si-lu lega,
Si l'au dusu si l'au purtatū
Pe la curtea lui Pilatu,
Pe la casa cea de sfatu.
Sfatulu lorū a hotaritu,
Ca se fia restignitu;
Er multimea a strigatu:
Nu trebe sange versatu,
Ca n'are nicu unu pecatu.
De ingeri o ceta mare
Vinu la maica de ntrebaru:

*) La fia-care rindu se repetu cuvintele: Rouarita-Romanii.

— N'ati vedutu, n'ati auditu?
De vestea fiului santu?
Er ingerii au raspunsu:
— Noi si de l'am si vedutu,
Nu l'amu bine cunoscutu.
— Si decumva l'ati vedutu,
A-lu cunosce l'ati pututu:
Pe frunte, pe umere,
Resareau lucefere.
— Noi pote, ca l'amu vedutu
Pe la casa lui Pilatu,
Restignitu pe lemnu de bradu.
Maica plange si se frange
Inima-i inota 'n sange.
De jale si de banatu,
Sorele s'a ntunecatū,
Cele stele meruntele,
Si ele-lu plangeau cu jele,
Vedendu patimile grele.
Se fia gazda veselosa
Ca colinda de frumosa.

II.

Ese domna curtiloru Florile dalbe*)
Pe sub umbra pomiloru.

*) Se repetu dupa fia-care versu.

Totu umbla se preumbla,
Si din graiu asa graia:
Plecati-ve voi verfuri!
Se-mi alegu si eu straturu,
Ca pe mani, pe prandulu mare
Eu voi fi nanașa mare;
Pe cei mici i-omu boteza,
Pe cei mari i-omu cununa
Si noi daruri, ce li-omu da:
Doue miele ochisele
Se le fia dragu de ele.
Domna umbla, se preumbla,
Printre flori, ce stau a umbra.
Totu rupe din florecele
Si le lega 'n straturele.
Si cum umbla prin gradina
Se totu uda 'ntro fantana
Si pe cine intelnese
Cu strutul mereu stropesce:
Pe tineri cu bosuicū,
Ca se aiba multu norocu;
Pe betrani cu minta crepa,
Se le dea domnulu viața.
Noi colinda o 'nchinamu
Si pe Domnulu lu rugamu.
Ca gazdeloru intru tote
Se le dee sanetate.

Calendarul săptămânii NOVEMBRIE are 30 zile. BRUMAR.

Calendar table with columns: Călend. Iul. v., Călend. Gregor., and dates for November and December.

Prețurile cerealelor din piața Brașov. Din 14 Decembrie st. n. 1894

Table of grain prices in Brașov, listing items like Grâu, Săcară, Orz, and Ovășu with their respective prices.

Cursul la bursa din Viena. Din 14 Decembrie 1894.

Table of stock exchange rates from Vienna, listing various securities and their values.

Cursul pieței Brașov. Din 15 Decembrie 1894.

Table of local market prices in Brașov, listing items like note rom., note român., and various currencies.

Bursa de mărfuri din Budapesta. din 12 Dec. n. 1894.

Table of commodity prices from Budapest, listing items like Grâu Bănățenesc, Grâu dela Tisa, etc.

Cursul lezurilor private din 12 Dec. 1894.

Table of private exchange rates, listing items like Basilica, Credit, Clary, etc.

Târgul de rimători din Steinbruch. La 10 Decembrie n. 1894

Text regarding the Steinbruch market, mentioning the number of capete and the price of iron.

42.— or. până la 43.— or. ușoră dela 43.— or. până la 44.— cr.

Text regarding market prices and exchange rates, mentioning 'Marfă țărănească' and 'Marfă sârbescă'.

Bursa de Bucuresci din 12 Decembrie n. 1894.

Table of stock exchange rates from Bucharest, listing various securities and their values.

SCOMP TUR I

Table of exchange rates for various cities like Paris, Petersburg, Berlin, etc.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Advertisement for 'LEMNE DE FAGU' (Oak wood), describing its quality and price.

Advertisement for 'TINCT. NERVI TONICA' (Nerve Tonic), describing its medicinal properties.

Advertisement for 'Suferințe de peptu' (Stomach ailments), mentioning 'Tusa' and 'Wimmergasse 33'.

Advertisement for 'Cadou Forte Splendid' (Splendid Gift) jewelry, featuring an image of a jewelry box.

Advertisement for 'Nu-e jucăria' (Not a toy) watches, featuring an image of a pocket watch.

III. Vine Crăciunul celă bătrân, Dimineța lui Crăciun. Dela răsărită jucând.

IV. Este-o masă rotilată De ângeri încunjurată, Dela mijlocul mesei

4. Ball-Seidenstoffe von 45 kr. bis fl. 11.65 per Meter sowie **schwarze, weisse und farbige** Seidenstoffe von **45 kr.** bis **fl. 11.65** per Meter — glatt, gestreift, farrirt, gemustert, Damaste etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.) Porto- und zollfrei in die Wohnung an Private. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz.
Seiden-Fabrik G. Henneberg (K. u. K. Hofliefer.) **Zürich.**

Am cumpăratu

„FILIALA“

fabricei de împletituri și tricotate (M. Vogelsang)
Strada Porții Nr. 21.

cu condiții favorabile, că potu satisfacă On. clientelă în totă privința, avându Depoulu și tôte articolele ce se lucră în fabrică.

Oferu p. t. publicu spre cumpărare **ciorapi, mănuși, gamaze, veste, bonete, fuste** și alte mărfuri împletite, de calitate forțe bună, și asortimentu multu mai mare, ca până acuma, cu prețuri moderate.

Recomandă cu deosebire **cămăși și pantaloni de lână**, pentru ambele sexe, cum și depoulu meu de nou arangiatu, în mărunțurii; precum: **lănuri de împletit și cusutu, bumbace, albe și colorate, ață, mătase, copc panglice, balene, ace** de tot felul etc.

Comande și reparaturii de împletituri se execută promptu și ieftin

Cu totă stima:

Georg Foith.

567,2—3

AVISU.

Subsemnatulă am onore a aduce la cunoscința on. publicu din Brașov și din afară, că pe lângă comerțul *en gros* celu portu de 23 ani,

am deschis

în Strada **Costița de Josu** împărțindu-se și în Strada **Hirscher** în **Casa Nr. 13**, în apropiere de tîrgulu **Straelor**, vis-a-vis de fosta Banca Transilvaniei

OBFILIALĂ

en gros și en detail cu totu felul de pescăria, săratu și prăpitu, precum: **Morinu, Somnu, Crapu, Șalău, Cigă, Lacherdă** (Lapardon), etc.

Asemenea **ICRE NEGRE** de România moi și tescuite, **ICBE ROȘI** moi și tescuite, **Untdelemn** veritabilu de masline grecescu, **Masline** de Volo și Trile, **Roșcove** și alte diferite mărfuri coloniale și pescăria, care le vîndu **cu prețuri moderate** atât en gros câtu și en detail.

Invitu cu totă onorea pe P. T. publicu a visita filiala mea asigurându, că va rămănea satisfăcutu în totă privința.

Cu distincă stimă

VASILE N. BIDU.

556,3—4

Dintre tôte hărtiile pentru țigaretu este recunoscută de cea mai bună hărtia de țigaretu **veritabilă franțuzescă**

„Le Gloria“

fabricațiunea d-loru

JOSIFU BARDOU & FILS
 în **PERPIGNAN—PARIS.**

60 medalii de aur, 16 diplome de onore mari, 20 diplome „Hors Concours“.

„Le Gloria“ este hărtia, care în rineță și bunătate întrece tôte celelalte hărtii de cigarete ce există.

„Le Gloria“ este numai atunci veritabilă, decă fiă-care cărticică portă firma **IOSIFU BARDOU & FILS.**

„Le Gloria“ se efectuează cu marginele netede seu crestate (perforate.)

„Le Gloria“ se efectuează și ca **tuburi** și adegă într'o calitate neîntrecută de fină.

„Le Gloria“ este de căpătat în **Brașov** la tôte marchetăniile și băcăniile en-gros, precum și la fiă-care debitantū mai bunū de tutunū.

40.—52.

Anunciuri

(insertiuni și reclame)

Suntă a se adresa subscrisei administratiunii. In casulū publicării unui anuciū mai mult

de odată se face scădemētū, care cresce cu cătū publicarea se face mai de multe-ori.

Administrațiunea

„GAZETEI TRANSILVANIEI.“

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

BUMBACU de umplutū
 plapome cu **45 cr. klgr.**

și alte calități mai bune. cu prețuri forțe reduse, se căpăta la D-nii

Spuderca & Temesvári
 Brașov, str. Vămii Nr. 6.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

De închiriatu

o locuință elegantă, din odăi, bucătărie, conductu apă. Tot acolo e de vîndu unu **Pianu** și unele mobil

Strada Vămei Nr.
 etagiulă al II-lea.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Restaurantul Făgărășanu.

Am onore a aduce la cunoscința on. publicu, că **Sămbătă, în 8 Decemvre n. am deschis unu**

Nou Restaurantu

în Strada **Porții (Căldărariloru) Nr. 60**, casele d-lui **Ridely.**

Noulu restaurantu, arangiatu și întocmitu din nou, cu unu salonu spațiosu și odăi laterale pentru publicu, portă numele:

Restaurantul Făgărășanu.

Vinuri vechi și de masă din cele mai fine și ușore, atâtu dela noi, câtu și din străinătate. Bere **Habermann** Bucătăria fină și bogată de **Ardealu și România.**

Se dă și costu

cu abonamentu lunaru afară și înăuntru.

Serviciu promptu. — Prețuri moderate.

Rogu on. publicu, pe care speru a-lu satisfacă pe deplinu, ca să mă onoreze cu sprijinulū seu.

Nicolae Făgărășanu.

Restaurantul Făgărășanu.

Ajutoru grabnicu și siguru

pentru

SUFERINTE DE STOMACHU ȘI URMARILE ACESTORA!!

Mijlocul celū mai bunū și eficace pentru menținerea sănătății, curățirea sucurilor precum și a sîngelui și pentru promovarea unei mistuirii bune este deja pretutindene cunoscutulū și plăcutulū

„Dr. Rosa's Lebens-Balsam“.

Acestu balsamū preparatū cu îngrijire din erburile alpine cele mai bune și tîmăditore se dovedesce ca forțe folosiotrū în contra tuturor greutăților de mistuire cîr cel de stomachu. lipsa de apetițu, rigăelei, congestiunilorū, haemoroidelorū etc. etc. In urma eficacității sale a devenitū acestu balsamū acum unu singuru și doveditū **medicamentu de casă popularu.**

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.

Mii de scrisori de recunoștință stau la dispozițiū!

FIȚI ATENȚII!!!

Spre a evita înșelătorii. facu pe fiecine atentū, că fiă-care sticlă cu **Dr. Rosa's Lebens-Balsam**, care singuru numai de mine este preparatū după receta originală, este învelitū în hărtia grosă albastră, care portă în lungulū ei inscripția: **Dr. Rosa's Lebens-Balsam** din farmacia „zum schwarzen Adler“, B. Fragner, Prag, 205—3“ în limbă germană, boemă, ungaru și francezū, și cari suntū provădute cu alăturata marcă a fi-bricei luatū sub scutulū legalū.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam

Veritabilu se pôte procura numai în

Depositulū principalū alū producătorului

B. Fragner,

Farmacia „zum schwarzen Adler“ Prag 205—3.

In **Budapesta:** la farmacia I. von Török.

Tôte farmaciile din **Brașov**, precum și tôte farmaciile mai mari din monarhia Austro-ungară au depositū din acestu balsamū de viață.

Totū de acolo se pôte avea:

Alifa de casă universală de Praga

(Prager Universal-Haussalbe)

unu medicamentū sigurū și prin mii de scrisori de mulțămire recunoscutū în contra tuturor inflamațiunilorū, rănilorū și umflăturilorū.

Acesta se întrebunțează cu succesu sigurū la inflamațiuni, la stagnațiunea laptelui și întărirea țitelorū cu ocasiunea futețării copilului, la abscesu, ulcere, pustule a puroiu, carbuncule; copturi la unghie, la panariții, ulcerațiuni la degete, la întărituri, umflături, tumorea glanduleloru limfatice, lipume etc. — Tôte inflamațiunile, umflăturile, întăriturii se vindecă în timpulū celū mai scurtū; la casuri iusă, unde s'a formatū depurulū, absorbă buba și o vindecă în timpulū celū mai scurtū fără dureri.

In cutiōre a 25 și 35 cr.

Fiți atenți!

De-ore-ce alifa de casă universală de Praga se înteză forțe desū, facu pe fiă-cine atentū, ca singuru numai la mine se prepară după receta originală. Acesta este mai atunci veritabilă, decă cutiōr-le din metalu galbinu, în cari se pune, suntū înșerate în hărtia roșă pe care se află tipărită în 9 limbă explicațiunea cum se întrebunțeze, împachetate și în cartōne vinete, — cari suntū provădute cu marca fabricii de mai susū.

Balsamū pentru auđu.

(Gehör-Balsam)

Celū mai probatū și prin multe încercări celū mai temeinicu medicamentū pentru vindecarea auđului greu și spre redobîndirea auđului perdutū. **1 Flacon 1 fl.**